

Pääkirjoitus – Editorial
Krister Björklund

Pekka Suutari
Götajoen jenkka

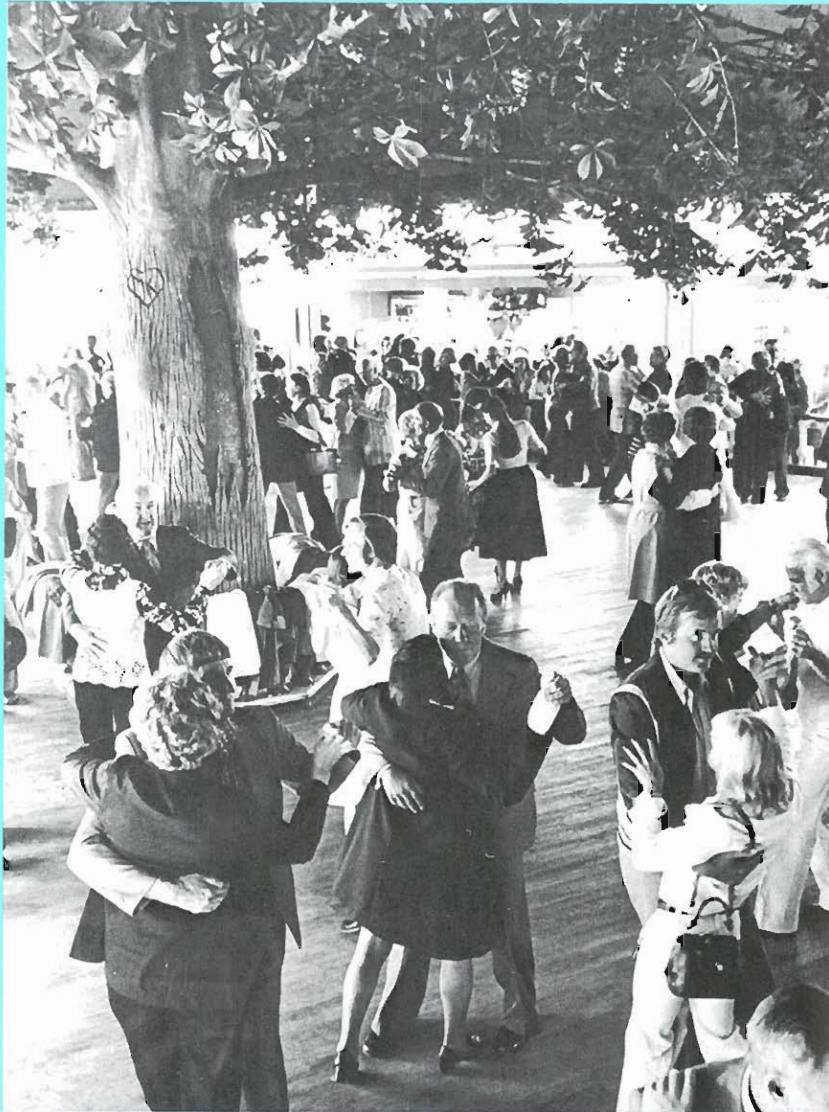
William R. Aho
Finnish American Ethnic
Identity and "Sisu"

Krister Björklund
Migration in Japan

Jouni Korkiasaari
Siirtolaisuus- ja ulko-
maalaistolastot

Kirjat – Books

**Saapuneita julkaisuja –
Publications received**

1993

3

SIIRTOLAISUUS

MIGRATION

Siirtolaisuus – Migration

20. vuosikerta – 20th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration

Piispankatu 3, SF-20500 Turku, Finland

puh./tel. (9)21-317 536, fax (9)21-23 33 460

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief:* Krister Björklund
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant:* Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors:* Maija-Liisa Kalhama, Krister Björklund
- *Taitto/Lay-Out:* Taimi Sainio
- *Toimituskunta/Editorial Board:* Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilaushintaa:* 40 mk/vuosi (4 numeroa), PSP Tu 495 90–3
- *Subscriptions:* Finland and Scandinavia 40 FIM,
other countries \$12.00 a year (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration

Rehtori (SSKH) *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi ja Helsingin
yliopisto, puheenjohtaja

Professori *Erkki Asp*,
Turun yliopisto

Toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.

Ulkoasiainneuvos *Vilho A. Koiranen*,
Ulkoasiainministeriö

Apulaisprofessori *Olli Kultalahti*,
Tampereen yliopisto

Neuvotteleva virkamies *Risto Laakkonen*,
Työministeriö

Rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Suomen Maakuntien Liitto

Apulaisprofessori *Martin Panelius*,
Opetusministeriö

Ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

Suunnittelusihteeri *Heikki Silpola*
Turun kaupunki

Henkilökunta/Staff

Olavi Koivukangas,
johtaja (virka vapaa)/Director (off duty)

Krister Björklund,
v.t. johtaja/Director (acting)

Maija-Liisa Kalhama,
osastosihteeri/Departmental Secretary

Seija Sirkiä,
toimistosihteeri/Bureau Secretary

Taimi Sainio,
va. kirjastovirkailija/Librarian

Anne Virtanen,
toimistovirkailija (virka vapaa)/
Administrative Clerk (off duty)

Jouni Korkiasaari
erikoistutkija/Senior Research Officer

Minna Domander, Timo Virtanen,
tutkijat/Research Officers

Eve Kytäjä, Kathleen Valtonen
vierailevat tutkijat/Visiting Scholars

Ahmed Abdulghani Duale
tutkimusapulainen/Research Assistant

Matti Kumpulainen,
siirtolaisrekisterisihteeri/Registrar,
Emigrant Register

Sirkka-Liisa Laurila, Elisabeth Uschanov
siirtolaisrekisterivirkailijat/Emigrant
Register Officers

*Kansi: Suomalaisen tanssimusiikin merkitys saat-
taa olla suuri siirtolaisiksi lähtenelle, kertoo Pek-
ka Suutari artikkelissaan ruotsinsuomalaisista.
(Kuva: Juhani Jaakkonen, SI/VA/0197/Ruotsi)*

*Cover: Finnish dancing music is often of great
importance for the Finnish emigrants, says Pekka
Suutari in his article about Finns in Sweden.
(Photo: Juhani Jaakkonen, SI/VA/0197/Ruotsi)*

Leikkaus onnistui, mutta selviääkö potilas?

Julkistalouden heikkenemisen myötä myös tutkimus ajetaan yhä ahtaammalle. Yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset ovat rahoituksen kanavoitumisesta päätellen muuttuneet yhdessä yössä kansakunnan voimavaroista loisiksi, ja tutkimusta, joka ei tuota helposti mitattavia tuloksia, pidetään turhana.

Koska kansainväliset tutkimusyhteistyösopimukset ovat välttämättömiä ja maksavat Suomelle paljon, on kotimaisessa tutkimusrahoituksessa säästämisen kiusaus suuri. Tutkimus on Suomessakin kansainvälistynyt, mikä on hyvä asia, ja yhä useampi tutkimusprojekti toteutetaan kansainvälisenä yhteistyönä. Osa tutkimuksesta on kuitenkin sen luonteista, että muut maat kuin Suomi eivät voi siitä hyötyä, ja tällainen tutkimus on täysin kotimaisen rahoituksen varassa. Kun julkiselle rahoitukselle on käymässä kuin pyylle maailmanlopun edellä, paine yksityiseen rahoitukseen lisääntyy. Mutta myös tutkimusta rahoittavien säätiöiden omaisuuden tuotto on vaihtelevassa määrin pienentynyt riippuen siitä, harrastiko säätiö kasinopeliä vai ei. Elinkeinoelämältä on vaikea saada tukea muuhun kuin suppeaan soveltavaan tutkimukseen.

Valitettavasti tutkimuksessakin säästetään usein väärästä päästä, mikä voi kostautua tulevaisuudessa selvänä rahanmenetyksenä. Muuttoliiketutkimus on hyvä esimerkki. Muuttoliikkeet tulevat maailmalla yhä voimistumaan, monet tutkimustulokset viittaavat siihen että se, mitä olemme nähneet on vasta alkua. Kun maailman väkiluku vielä kasvaa, saattavat suuret kansanjoukot lähteä oman maansa kurjuutta pakoon. Suomessa vielä idylliä, kun voimme valita pakolaisemme vuosittaisen kiintiön puitteissa, eikä turvapaikan hakijoiden määräkään ole ollut suuri. Varsinkin tilapäistä suojaa hakevien määrän uskotaan lisääntyvän.

Kansainvälistä muuttoliiketutkimusta ja etnisyystudkimusta ei voi soveltaa samanlaisena jokaiseen maahan. On hyvin tärkeää, että Suomessa tehdään omiin oloihin sovellettavaa tutkimusta. Maassamme on vain yksi tähän erikoistunut tutkimuslaitos, Siirtolaisuusinstituutti, kun useimmissa muissa Euroopan maissa on lukuisia tätä alaa tutkivia laitoksia. Tutkimuksessa säästäminen on sinänsä hyvin kyseenalaista säästämistä. Jos kulujen karsinta katsotaan välttämättömäksi, on se kohdistettava päällekkäistutkimuksiin. Missään nimessä ei pitäisi rajoittaa korkeatasoista tutkimusta aloilla, jotka tuottavat yhteiskunnan kehittämiselle tärkeää uutta tietoa, josta saatu hyöty korvaa ajan mittaan moninkertaisesti tutkimukseen tehdyn investoinnin.

Krister Björklund

The operation was a success, but will the patient survive?

Research also suffers with the decline of the financing of the public sector. Universities and research institutions seem now to be considered as some kind of parasites instead of resources, and research which does not present easily measurable results, is considered more or less obsolete.

Today international research agreements are a necessity, and they cost Finland substantial sums. Therefore the temptation is great to save in domestic research financing. Quite a few research projects are carried out on international basis and it is very positive that research is becoming more internationalized.

There is, however, such research that only Finland can profit from and this is wholly dependent upon domestic financing. With declining public financial support the pressure toward private financing increases. The problem is that the financial means of the research supporting foundations have also shrunk with the value drop of their financial assets.

Private industry generally only supports applied research in limited fields. This dubious kind of saving can create a backlash in the future as financial losses. Migration research is a good example. Migration will increase in the future and many research results suggest that we have only seen the beginning. As the world population increases, vast masses of people can start to migrate in order to find a better living. Finland has faced only a limited number of asylum seekers, but in the future the pressure is bound to increase, especially from people seeking temporary asylum.

Research on international migration and ethnicity is not universally applicable in every single country. It is very important that there is research with respect to Finnish conditions. The Institute of Migration is the only research institution specialized in this field. Most European countries have indeed several such research centers. It is very short-sighted to save in financing of research, but if it is inevitable, the cuts should be made in overlapping sectors and by no means in those fields of research in which the benefits reaped by society are many times greater than the initial investment.

Krister Björklund

Pekka Suutari

Götajoen jenkka

Tanssimusiikki
ruotsinsuomalaisen
identiteetin rakentajana

Yllä oleva otsikko on pro gradu -työni nimi. Tutkielman aineisto kerättiin kenttätutkimusmenetelmin ensin vuoden mittaisen opiskelijavaihdon ja myöhemmän tiedonhankintamatkan aikana Göteborgin suomalaisissa tanssipaikoissa. Aiheen kannalta tämä olikin kiintoisa metodi, sillä ruotsinsuomalaisten musiikista ei ole tehty tutkielmia, ja muutakin dokumenttiaineistoa — lehtikirjoitukset, äänilevyt, radio-ohjelmat jne. — on hyvin vähän.

Nykykulttuurin tutkimus suuntautuu voimakkaasti ympärillä olevan arkipäiväisen kulttuurin havainnointiin. Tutkija menee tutkittavaan yhteisöön mukaan, osallistuu sen toimintoihin ja lopettaa aineiston keruun vasta, kun materiaali ei näytä tuovan oleellisesti uutta tietoa. Tutkijan tuleekin seloa informaatiotulvasta olennainen, tärkeäksi katsomansa aines ja tehdä jatkuvasti tulkintoja ympäröivästä kulttuurista, sen toimintamalleista ja dynamiikasta, eli kulttuurin muuttuvista tekijöistä. (Ehn/Löfgren 1989, Mäkelä 1990.)

Aineistoa hankittiin havainnoimalla ja keskustelemalla yleisön, henkilökunnan ja esiintyvän orkesterin kanssa. Päiväkirjoihin dokumentoituja vierailuja *Kangaroo* -yökerhossa kertyi 12, ja lisäksi kävin muissa Göteborgin alueen tanssipaikois-

sa yhteensä seitsemänä lauantaina. Asuminen Göteborgissa mahdollisti toki muitakin tiedonhankintatapoja, kuten työskentely paikallisradiossa, vierailut konserteissa ja äänilevyliikkeessä jne. Tulkintoja ympäröivästä kulttuurista voidaan siten koko ajan tarkistaa — käydä dialektiikkaa aineiston kanssa. Alueellisesti tutkimus koskee vain Göteborgia ja sen ympäristöä.

Ruotsinsuomalaista tanssikulttuuria

Sotien jälkeen Ruotsin teollisuus kasvatti tuotantonsa jatkuvasti, ja tuotannon kasvun esteenä oli ainoastaan pysyvä työvoimapula. Suomesta — etenkin syrjäseudulta, jossa maaseudun pientilat eivät elättäneet kasvavaa väestöä — lähdettiin sankoin joukoin Ruotsiin. Massaliikkeeksi muutto kehittyi 60-luvun lopulla, jolloin ns. suuret ikäluokat varttuivat työikäisiksi; vuosina 1969 ja 1970 lähti yli 40 000 henkeä vuodessa töihin Ruotsiin. Yleisesti arvioidaan että valtaosa siirtolaisista oli kouluttamattomia ja kieltaitottomia nuoria. Osa tästä joukosta on hankkinut sittemmin Ruotsissa aikuis-koulutusta, mutta osa lienee edelleen kansakoulupohjalla, eivätkä kaikki yli 20 vuoden siirtolaisuuden jälkeenkään ole tottuneet tulemaan toimeen Ruotsin kielellä. Tämä on ollut mahdollista, kun kaikki vapaa-aika on vietetty suomalaisten parissa.

FK Pekka Suutari, Helsingin yliopisto, musiikkiteorian laitos.

Ruotsinsuomalainen tanssimusiikki ja tanssikulttuuri muotoutui viimeistään 60-luvun lopussa. Tuolloin suuri joukko nuoria siirtolaisia muodosti musiikin kulutustarpeen, jota maaseudun tanssilavoja vastaavat ravintolainstituutiot pyrkivät tyydyttämään. Tilastoin Göteborgs-Postenin suomalaisen palstan tanssi-ilmoituksia. Ilmoitusten määrä lisääntyi dramaattisesti juuri 60-luvun lopulla, jolloin useat suuret tanssiravintolat aloittivat toimintansa ja kilpailivat suomalaisista asiakkaista. Työväestön ollessa kyseessä olivat ravintolat tavallisesti auki vain perjantaista sunnuntaihin. Suosituimmilla ravintoloilla vetonaulana olivat erityisesti suomalaiset vierailevat artistit.

Virveln, jota vuokrasi Jorma Roininen, piti yllä korkeinta profiilia. Siellä esiintyneet artistit eivät olleet enää tangosolisteja, kuten 60-luvun puolivälissä oli ollut, vaan 70-luvun vaihteen uusia ja kirkkaimpia suomalaisia tähtiä. Tarjonta oli suunnattu nuorelle asiakaskunnalle: Tapani Kansa, Irwin Goodman, Danny, Fredi, Kirka & Islanders, Katri-Helena, Frederik, Jukka Kuoppamäki, Päivi Paunu, M.A. Numminen, Pasi Kaunisto, Severi Suhonen, Kai Hyttinen, Seppo Hovi, Arto Sotavalta, Pepe Willberg, Marion Rung, Ernos, Paula Koivuniemi, Martti Innanen, Kristian, Seppo Hanski, 7 seinähullua veljestä ja monet muut esiintyivät *Virveln*issä vuonna 1970.

Sittemmin ovat ruotsinsuomalaiset tanssipaiikat vähentyneet, ja etenkin niissä vierailevien suomalaisartistien määrä on vähentynyt. Vuonna 1989 avoinna oli säännöllisesti vielä kolme tanssiravintolaa ja artistivierailuja Suomesta oli vuoden aikana 18. Lisäksi useat Suomi-seurat järjestivät fansseja, joista ilmoitettiin lehdessä. Suurin ero oli artistien ajankohtaisuudessa: kun

vuonna 1970 kaikki Suomen uusimmat ja kirkkaimmat iskelmätähdet vierailivat Göteborgissa, eivät vuoden 1989 vieraat enää kuuluneet Suomen suosituimpiin tähtiin. Suurin osa heistä oli jo 60-luvulla Göteborgin keikat aloittaneita solisteja, kuten Erkki Junkkarinen, Reijo Taipale, Kari Kuuva, Meiju Suvas, Eero Aven, "Lapin sheriffi" Oiva Kalltiokumpu, Frederik, Robin, Timo Tervo ja Jamppa Tuominen. Vierailevien artistien ohella ruotsinsuomalaisia ovat viihdyttäneet Göteborgin omat tanssiryhmyt, joita toimii edelleen toistakymmentä.

Tanssipaikkojen merkitystä nuorille suomalaisille siirtolaisille voi tuskin liioitella. *"Rahaa oli, työtä oli. Se oli sellainen huuma, ... sitten oli kaikesta huolimatta ikävä ja suomalaiset piti enemmän yhtä siihen aikaan. (...) Ne hengitti monesti artistin kautta. Ja kaikesta huolimatta oli koko ajan sellanen ikävä Suomeen ja siis tällöinen juurettomuuden tunne. Ja mitä juurettomampi ihminen on, sitä enemmän se tahtuu musiikkiin."* (Piippo, haastattelu 1991.) Näin kuvailee suomalaisen iskelmän ammattisanoittaja Aappo I. Piippo hurjia tanssipaiikkoja Göteborgissa 60-70-lukujen vaihteessa, jolloin hän asui siellä.

Suosituista tanssipaiikasta tuli myös koti-ikävän lievittäjä, ja *Kangaroon* hovimestari Tarja Vierelä kertookin tunteensa itsensä välillä pikemminkin sosiaalityöntekijäksi kuin ravintolan vastaavaksi. *"... et piti kuunnella asiakkaita, oli niillä mitä murheita hyönsä. Ja sitä halus antaa aikaa tiettenkin, koska monille tää oli niinku toinen koti. (...) Kyllä Kangaroo toimii myös ikävän lievittäjänä. Mua ainakin on lievittänyt! Mulla on ollu hirvee koti-ikävä ensimmäiset kymmenen vuotta, mä olin ihan 'en kestä tätä enää kauan', niin tää oli mulle sellanen Pikku-Suomi tämä."* (Vierelä, haastattelu 1991.)

Göteborgin suomalaiset tanssiyhtyeet

Göteborgin tanssiyhtyeistä tutkin kymmentä. Niissä käytetyt soittimet ovat samoja kuin suomalaistenkin tanssiorkestereissa eli rummut, basso ja syntetisaattori (7/10). Näiden lisäksi useissa yhtyeissä on sähkökitara (7) ja hanuri (4), jotka ovat jo harvinaisia Suomen tanssiravintoloissa. Soittimiston lisäksi myös yhtyeiden soundi oli jonkin verran poikkeava ainakin parhaisiin suomalaisiin ravintoloihin nähden, joissa kansainvälinen "diskosoundi" on yleisesti tavoiteltua.

Harri Mattila, Juhani Hakomaa ja Jouri Jaloma *Select*-yhtyeestä

Ohjelmiston valinta on tärkeää. Soittajat pitivät suomalaisesta tanssimusiikista, mutta vaadittuihin kappaleisiin ei oltu aina täysin tyytyväisiä, koska kompromisseja joudutaan usein tekemään. Yleisö oli erittäin kriittinen ohjelmiston suhteen ja antoi palutetta heti, jos yhtye lauloi ruotsiksi tai englanniksi: "Nämä ovat suomalaiset tanssit." Samoin musiikki ei saanut kuulostaa liian kansainväliseltä, monimutkaiselta tai rajulta (esim. jazz tai rock). Erään yhtyeen basisti totesikin tuskastuneena, ettei "näille kaurahatuille kannata mitään taidetta esittää", yksin-

kertaiset kappaleet ja sovitukset purevat parhaimmin.

On väärin luulla, että soitettu musiikki olisi yksinomaan 60-luvun kappaleita. Ruotsi on niin lähellä Suomea, että uusia vaikutteita kulkeutuu jatkuvasti. Ja niitä myös aktiivisesti etsitään. (Suomesta tullijalta kysytään aina, mikä on suomalaisen iskelmän ajankohtaisin hitti tällä hetkellä.) Uudemmissa virtauksista esim. diskohumppa ja lambada ovat kulkeutuneet Suomen kautta Ruotsiin — ja toisaalta Kirkan, Arja Korisevan, Pekka Ruuskan ja Kim Lönnholmin kappaleet ovat

myös ruotsinsuomalaisten suosikkeja. Toivotuimpia ovat kuitenkin uutuudet, jotka seuraavat perinteisen iskelmän tunnusmerkkejä (harmonia, melodia, teksti, soundi, rakenne, tyyli, jne.). Niinpä perinteiset tyylit, kuten jenka ja humppa, ovat pitäneet pintansa ruotsinsuomalaisissa tansseissa.

Yhtähyvin soittajille kuin tanssiyleisöllekin suomalainen musiikki on erityisen tärkeää oman identiteetin kehityksen kannalta: suomalaiselle mielenlaadulle ei ruotsalainen musiikki sovi. Eri kulttuurimuodoista tärkein tuntuu ole-

van juuri tanssimusiikki, monen siirtolaisen pelastus.

Äänilevyt ja musiikkimaku

Kyselin göteborgilaisesta äänilevyliikkeestä Kirja & Musiikki, millaisia levyjä ruotsinsuomalaiset ostavat. Omistaja Pentti Perkolan mukaan 85% myynnistä koostuu iskelmälevyistä, nuorisomusiikin jäädessä alle viiden prosentin. Perinteisesti suurin suosikki on ollut Jamppa Tuominen, ja viime vuosina, kun Jamppa ei ole levyttänyt, on Rainer Friman ottanut hänen paikkansa. Muita menestyjiä ovat edelleen Katri-Helena, Reijo Taipale, Frederik ja Kake Randelin. Ruotsissa usein vieraileva esiintyjä saa levyjäänkin myydyksi.

Ikävä kotimaahan ja ankara elämä vieraan ympäristön armoilla näyttävät muokkaavan musiikkimakua ainakin jossain määrin. Toisaalta Jamppaa, Frederikiä ja Reijo Taipaleta yhdistää tietynlainen maaseudun romantiikka ja kansanläheisyys, tavallisen ihmisen tarinat — aivan kuten ruotsinsuomalaista yleisöäkin. Musiikin kulutuksen potentiaali on suuri, mutta suomalaiset äänilevy-yhtiöt julkaisevat yhä harvemmin musiikkia, joka sopisi ruotsinsuomalaisten musiikkimauulle. Poikkeuksia kuitenkin löytyy. Perkola kertoi, että eräänä lauantapäivänä helmikuussa 1991 hän myi 40 Leif Lindgrenin lp-levyä, sen jälkeen kun tämä tenavatähti oli samana aamuna esiintynyt Ruotsin TV:n suomenkielisessä ohjelmassa.

Samat artistinimet pätevät myös Göteborgin paikallisradion suomalaisen toimituksen ohjelmistossa. Toimittajilla on vaikeuksia pysyä levyuutuuksissa ajan tasalla, ja liiaksi iskelmälinjasta poikkeavia levyjä ei soiteta mieluusti, koska pelätään huonoa palautetta. Huomiota herättää se, että myös toisen polven siir-

tolaisnuoret — teini-ikäiset ja etenkin hie-
man varttuneemmat, noin 25-vuotiaat —
näyttävät perineen vanhempiensa mu-
siikkimaun: Suomalainen nuorisomu-
siikki on heille paitsi vierasta niin yleensä
negatiivisia reaktioita herättävää. Tämän
osoittivat Tuven yläasteen yhdeksän-
suomenkielisen luokan oppilaiden haas-
tattelut. Suomalaisen rockin status oli
heidän keskuudessaan heikompi kuin
suomalaisen iskelmän. Yllättävää se on
sikäli, että Suomessa asuvat samanikäiset
nuoret orientoituvat selvästi enemmän
rockmusiikkiin eri lajeihin!

Millaisia sitten ovat ruotsinsuomalaisten kustantamat äänilevyt? Äänitteitä (single, lp, EP, kasetti) on julkaistu 70-luvun alkupuolelta lähtien yhteensä arviolta 40–50 kpl, pääosin omakustanteita. Erkki Muukkosen tekemään luetteloon vuodelta 1980 sisältyy 21 nimikettä (Muukkonen 1980). Levyjen julkaisu on ollut vähäistä verrattuna kirjakustannukseen. Markkinat ovat pienentyneet, eikä enää hevin uskota vain ruotsinsuomalaisille kaupaksikäyvien levyjen julkaisemiseen. Markkinoiden laajentaminenkin on ollut vaikeaa. Suunnitelmia on ollut niin ruotsalaisen yleisön saavuttamisesta kuin levymyynnistä Suomen puolellakin. Ensimmäisessä tavoitteessa on kohtuullisesti onnistunut vain Arja Saijonna, jälkimmäisessä Kai Tapani, ”Kaiju”, joka keikkailee säännöllisesti myös Suomen tanssilavoilla. Erittäin tavallista on sen sijaan artistin paluu Suomeen lupavasti alkaneen iskelmäuran jälkeen (esim. Esa Niemitalo, Kari Piironen, Anita Hirvonen ja Aappo I. Piippo).

Pekka Gronowin ja Riitta Tinganderin (1983) artikkelissa arvioidaan, että ”sisällöltään ruotsinsuomalainen musiikki jakautuu toisaalta tyypilliseen suomalaiseen humppamusiikkiin ruotsinsuomalaisten esittämänä ja toisaalta siirtolaismusiikkiin, kuten Esa Niemitalon levyt,

joissa lauletaan Slussenin silloista". Tyyppillistä suomalaista iskelmää levytetään edelleen ruotsinsuomalaisten esittämänä ("humppamusiikki" tulee käsittää laajassa merkityksessä), tuotanto on vain ollut vähäistä eikä omaperäisiin kokeiluihin ole päästy. Toisaalta perinteisen osallistuvan siirtolaismusiikin aika on jo ohitettu, ja esim. Olavi Niemisaloon kappale "Syntynyt Suomessa" edustaa jo melko pitkälle ruotsinsuomalaista uutta materiaalia. Musiikki on suomalais-kansallista beat-iskelmää, ja teksti humoristinen siirtolaistarina. Levystä tulikin paikallinen hitti esim. Göteborgin radioasemalla. Tällaisille persoonallisille levyjulkaisuille olisi tilaa, mutta tekijöitä puuttuu. Yhtä lailla muusikkoja, tuottajia kuin markkinoijakin.

Musiikkikulttuurin analyysi

Siirtolaisuuden ja musiikin välillä vallitsee komplisoitu yhteys. Siirtolaisryhmän musiikkiin vaikuttavat muuttajien lähtöalue, siirtolaisuuden syyt ja lähtöalueen musiikkikulttuuri, sen yhtenäisyys jne. Edelleen siihen vaikuttavat siirtolaisryhmän koko, eristyneisyys valtakulttuurista ja yhteiskunnallinen järjestäytyminen, jolla uutta siirtolaisidentiteettiä luodaan ja vahvistetaan. Musiikki muuttuu vielä siirtolaisuuden aikanakin, ja siihen vaikuttavat mm. vuorovaikutus kotimaan ja valtakulttuurin kanssa. Monille ensimmäisen polven siirtolaisille akkulturoituminen valtakulttuuriin on jäänyt vähäiseksi. Tähän voi olla syynä paitsi eristyneisyys myös oman identiteetin keskeneräisyys.

Uuden identiteetin omaksuminen on tärkeää, jotta siirtolainen sopeutuisi uuteen maahan ja kulttuuriin. Muuttoa seuraava hämmennys tai identiteettikriisi, jonka positiivinen ratkaisu on kehitys kohti ruotsinsuomalaisen vähemmistöidenti-

teettiä (Pyrnönen 1991, Skutnabb-Kangas 1989). Uuden identiteetin toteuttamismahdollisuudet ovat käytännössä kuitenkin rajalliset ja kollektiivisesti uusi identiteettiopio on ruotsinsuomalaisten kohdalla kehittynyt hitaasti; vasta viime vuosina on alettu vaatia vähemmistöasemaa ja esimerkiksi omakielisiä kouluja ja palveluja. Ryhmäidentiteetti on kuitenkin erittäin tärkeää, ja esim. Hujasen (1986) mukaan siirtolaiset pitävät kansallista orientaatiota ihmissuhteissa ensisijaisena, jopa yhteiskuntaluokkaa tai sukupuolta tärkeämpänä.

Tunnetasolla ryhmäsiteet kiteytyvät usein ns. avainsymboleihin, joiden avulla ruotsinsuomalaiset erottuvat ruotsalaisista. Avainsymboleita voi olla lukematomia, sekä pieniä että komplisoituja kulttuurisysteemejä. Tanssimusiikki on ruotsinsuomalaisille erityisen voimakas avainsymboli; se on kaikkien tuntemaa, erottaa ryhmän valtakulttuurista ja herättää voimakkaita emootioita. Pitkään maassa asuneelle se voi olla jopa kieltäkin tärkeämpää, mikäli kotikieli on unohtunut tai sen oppiminen on jäänyt heikoksi.

Suomalaisen tanssimusiikin tulee erota ruotsalaisesta (ja kansainvälisestä) musiikista ruotsinsuomalaisilla tanssipaikoilla — ero on tehtävä selkeäksi, jotta oma kulttuurinen identiteetti olisi mahdollinen. Eräs tapa tavoittaa suomalaisen musiikin keskeisiä elementtejä on kysyä, millaista on ruotsalainen tanssimusiikki; vastauksesta voi päätellä millaista suomalainen tanssimusiikki ei saa olla — ja päinvastoin. Seuraavassa joitakin tuloksia: ("Symbolinen inversio" ks. Ehn & Löfgren 1989:38.)

1. Ruotsalainen musiikki on yksitotista bugg-tanssin dominoidessa muita. Päätelmä: suomalainen musiikki on vaihtelevaa ja monipuolista.

2. Ruotsalainen musiikki on vain beatia, hidasta ja nopeata beatia. Päätelmä:

on tärkeää, että tanssipajoilla soitetaan erottavia, suomalaisia tai suomalaistuneita tyylejä, etenkin humppaa, tangoa, polkkaa ja jenkkää.

3. Ruotsalaiset tanssityylit mielletään hienosteleviksi, vaikeiksi ja luonnottomiksi. Päätelmä: suomalaiset tanssit ovat vaivattomia, luontevia ja läheisiä.

4. Ruotsalainen tanssimusiikki nähdään afroamerikkalais-peräisten kansainvälisten musiikkivirtausten mukaisena. Päätelmä: suomalainen musiikki on kansallista, siihen kuuluvat erottamattomasti kansanmusiikkiin palautuvat musiikilliset syvätason piirteet: mollimelodia ja synkopioimaton rytmiiikka, sekä surumielinen teksti.

5. Ruotsalainen tanssimusiikki lauletaan ruotsiksi tai englanniksi. Päätelmä: suomalainen tanssimusiikki lauletaan suomeksi.

6. Ruotsalainen tanssimusiikki kuulostaa kansainväliseltä. Päätelmä: moderni soundi ei ole välttämättä myönteinen piirre suomalaisessa tanssimusiikissa; hanuri ja "rautalanka-kitara" sopivat mainiosti.

Akkulturoituminen ruotsalaisiin tai kansainvälisiin virtauksiin on ollut odotettua vähäisempää: voidakseen elää omana lajityyppinään suomalaisen tanssimusiikin on erotuttava. Vasta-akkulturaatio on ollut ymmärrettävistä syistä voimakas: tyylien sekoittamiseen liittyy vaara yhdenmukaistumisesta, assimilaatiosta, mikä aiheuttaisi suomalaisten piirteiden tukahtumisen. Tästä pitää osaltaan huolen myös tansseissa käyvä yleisö: mikäli yhtye soittaa jotakin omaksuttujen musiikkikäsitteiden vastaista, yleisö reagoi nopeasti protestoiden tai kritisoiden.

Eristyminen valtakulttuurista ei tietenkään ole ollut täydellistä, ruotsalaisia muusikkoja soitti suomalaisten yhtyeissä, heitä oli tanssijoiden joukossa, instru-

mentaatiossa oli vaikutteita ruotsalaisesta musiikista (syntetisaattorit rytmikoneineen) jne. Innovaatiot ja kontaktit ovat tärkeitä musiikkikulttuurin uudistamiselle. Kulttuurin joustavuus on erään elinvoimaisuuden merkki. Ehn/Löfgrenin mallissa tietoisesti poikkeaville anti-kulttuurin edustajille annetaan suuri merkitys: negatiivisesta antistrukturista muodostuu positiivinen vaihtoehto ("möjligheten kaos"). Aktiivisella kulttuuripolitiikalla voitaisiin luonnollisesti tukea positiivisia innovaatioita ja edesauttaa kaavojen murtumista. Nykyiset organisaatiot (paikallisradio, Ruotsinsuomalaisten keskusliitto, tanssipajat) eivät kuitenkaan pysty riittävästi toteuttamaan uudistuksia. Suomesta tuotettu musiikki tyydyttää ruotsinsuomalaisen kulutustarpeen ja tanssipajkojen konservatiivinen ohjelmapolitiikka jättää ajan mittaan nuoremmat kuulijat ravintoloiden intressien ulkopuolelle.

Ensivaiheessa suomalaiskansallisten tyylipiirteiden korostaminen on siis vähemmistö-kulttuurin elinehto. Ajan mittaan vanhaan palaaminen kuitenkin näivettää kulttuuria ja elinehdoksi tulee pikemminkin uusien vaikutteiden hakeminen. Ruotsinsuomalaiset ovat tähän asti tyytyneet vaikutteiden etsimiseen kotimaasta Suomesta. Repertoarin uudistuksessa musiikin syvärakenteet kuitenkin pysyvät muuttumattomina: ruotsinsuomalaisten hyväksymät uutuudet noudattavat jo 60-luvulla opittua kielioppia. Pekka Ruuska ja Rainer Friman hyväksyttään, mutta Eppu Normaali ja J. Karjalainen jäävät ruotsinsuomalaiselle yleisölle vieraisiksi.

Ruotsinsuomalaisen tanssimusiikin kulttuurifokus on keskittynyt tanssilavoilta tuttuun musiikkiin, humppaan, tangoon ja rautalankaan. Ja mitä enemmän siirtolainen alkaa etsiä omia juuriaan, sitä suomalaiskansallisemmaksi hä-

nen musiikkimakunsa muotoutuu, kuten hanuristi Jarkko Viljanen kertoo:

"Mitä pitempään he on täällä asuneet, niin sitä enemmän ne tätä suomalaiskansallista musiikkia vaatii... tämä nuoriso ku ne varttuu vähä, niin sit ne käy tanssimassa. Mut siel ne vaatii sitä — vaikka heistä olisi tullut ruotsinkielisiä — että 'spela humppa, spela humppa!' Joo, monta kertaa..." (Viljanen, 1991)

Akkulturoituminen ja omaperäiset kulttuurisulautumat ruotsinsuomalaisen ja ruotsalaisen valtakulttuurin välillä todennäköisimmin tulevatkin esiin vasta seuraavan sukupolven vaikutuksesta.

Ruotsissa syntyneillä suomalaisilla on kompetenssi kahdesta kulttuurista, ja lisäksi heillä on ensimmäistä sukupolvea enemmän kontakteja valtakulttuurin tuotantojärjestelmiin, jotka edesauttavat kulttuurifokusten yhdistämistä. Kun taidot musiikin tekemiseen ja sosiaaliset olosuhteet ovat parantuneet, on heillä entistä parempi mahdollisuus ruotsinsuomalaisen musiikin kehittämiseen ja uudistamiseen. Sillä suomalaisen musiikin arvostus ja sitä kohtaan tunnettu kiinnostus ovat yhä kasvamassa ja ruotsinsuomalainen iskelmä on elinvoimainen laji-tyyppi.

Kirjallisuus

- Enn, Billy & Löfgren, Orvar:** Kulturanalys. Ett etnologisk perspektiv. (Ensimmäinen painos 1982) Malmö 1989.
- Gronow, Pekka & Tingander, Riitta:** Siirtolaisuusmusiikkia levyillä. Musiikin suunta 2–3/83. Suomen etnomusikologinen seura ry. Helsinki 1983.
- Hujanen, Taisto:** Kultamaa ja kotimaa. Tutkimus Ruotsin ensimmäisen polven suomalaissiirtolaisten Suomi ja Ruotsi -kuvasta. Ser A vol 205. Tiedotusopin väitöskirja, Tampereen yliopisto. Vammala 1986.
- Hurri, Merja:** Tämä arkipäivä ei ole niin hauska. Ruotsinsuomalaisten musiikkitoiminnasta. Musiikin suunta 2–3/83, s. 18–19. Suomen etnomusikologinen seura ry. Helsinki 1983.
- Lassila, Juha:** Mitä Suomi soittaa? Hittilistat 1954–87. Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja 20, Jyväskylän yliopisto 1990.
- Majava, Ailtti:** Suomen ja Ruotsin välinen muuttoliike, sekä Ruotsin suomalaiset toisen maailmansodan jälkeen. Teoksessa: Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. Toim. Olavi Koivukangas. Siirtolaisuusinstituutti, Turku 1980.
- Muukkonen, Erkki:** Ruotsinsuomalaiset ja musiikki. Sarjassa: Suomen kieli Ruotsissa, toim. Sulo Huovinen. Norden-yhdistys, Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto, Finn-kirja. Tukholma 1980.
- Mäkelä, Klaus:** Kvalitatiivisen analyysin arviointiperusteet. Teoksessa: Mäkelä, Klaus (toim.): Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Gaudcaamus, Helsinki 1990.
- Nettl, Bruno:** The Study of Ethnomusicology. University of Illinois 1983.
- Pynnönen, Marja-Liisa:** Siirtolaisuuden vanavedessä. Tutkimus ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden kentästä vuosina 1956–1988. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 542. Helsinki 1991.
- Salminen, Kimmo:** Musiikkimakujen muotoutuminen. YLE, Suunnittelu ja tutkimusosasto. Sarja B 6/89. Helsinki 1989.
- Saunio, Ilpo:** Etniset levyt ja akkulturaatio. Musiikin suunta 23/83. Suomen etnomusikologinen seura ry. Helsinki 1983.
- Skutnabb-Kangas, Tove:** Ruotsinsuomalaiset etnisyyttä rakentamassa: 'voiban sitä olla kaksmaalainenki'. Psykologia 4/89. Suomen psykologinen seura. Helsinki 1989.
- Wande, Erling:** Språkkunskaperna hos andra och tredje generationens finska invandrare. Teoksessa: Sverige/finländarna år 2000. En seminarierapport, s. 75–92. Delegationen för migrationsforskning, Helsingfors och Delegationen för invandrarforskning, Stockholm. 1988.

Finnish American Ethnic Identity and Sisu

During the Summer and Fall of 1991 I conducted a national mail survey of what second and later-generation Finnish-Americans from throughout the country believe and do about selected aspects of their ethnic heritage and identity. There were 447 responses. I compared responses of the second to the third and later generations to discover whether or not they differ in their ethnic identity.

Since the idea of *sisu* seems to be prevalent among Finnish-Americans, I assumed that this concept might be a focal point for Finnish-American identity, and that the respondents would know of it and have some beliefs about and examples of it. Specifically, I was looking for answers to several basic questions:

- 1) Do the respondents think of themselves as Finnish-Americans?
- 2) What do they think Finnish-Americans are like?
- 3) Do they believe that Finnish people have *sisu*?
- 4) How do they define *sisu* and what examples of it do they give?
- 5) At what age were they first exposed to the idea of *sisu*?

William R. Aho, Ph.D., is a Professor of Sociology at Rhode Island College in Providence, Rhode Island, USA. The author's paternal grandparents migrated from Finland in the early 1890s.

6) Have their own behaviors or attitudes been affected by their belief in *sisu*?

7) Have they passed the idea of *sisu* on to their children and if so, with what results?

What Is Sisu?

Sisu is one of those words that Finnish-speaking people believe is difficult to translate without losing its essence and the important nuances it carries. Eino Friberg, the Finnish-American translator of the national epic *The Kalevala*, refers to it as "guts or fortitude," but adds that, "It's much more than fortitude: It's an old characterization used by the Finnish people, maybe for the last ten thousand years" (Friberg, 1989).

In his introduction to Oskari Tokoi's autobiography, "*Sisu*", John Kolehmainen quotes the Finnish composer Jean Sibelius as comparing it to "a metaphysical shot in the arm, which makes a man do the impossible." and quotes Hudson Strode and David Hinshaw in viewing *sisu* as "... something that surpasses fearlessness and extraordinary endurance ... a kind of inner fire or superhuman nerve force ... courage, tenacity, stubborn determination, energy and a will and an ability to get things done" (Tokoi, 1957:ix).

Although most usage and definitions are on the positive side, *sisu* can have a

negative connotation as well, denoting someone who is extremely headstrong, stubborn beyond reason, angry and/or ill-tempered even if it is harmful to him/herself or others.

Very little empirical research has investigated the meaning of *sisu* or the consequences of believing in this important ethnic concept. Anja Olin-Fahle's anthropology doctoral dissertation documented the persistence of ethnicity among "a small Finnish enclave within an ethnically heterogeneous, politically sophisticated and economically diversified city on the eastern seaboard" (Olin-Fahle, 1983:i). She called this enclave "Finnhill" and found *sisu* to be "a major factor in promoting the cooperative housing projects which today provide cohesiveness to the community" (Olin-Fahle, 1983:ii). *Sisu* operated as a virtual defining characteristic for her respondents — when asked for some special characteristics of Finns one of the responses most often given was, "Finns are people who have *sisu*" (Olin-Fahle, 1983:l30).

Some interest in *sisu* as a research topic exists among scholars in Finland as well. This is evident in the words of Professor Päivikki Suojanen, who discovered in her research with Americans of Finnish descent that, "... the concept of *sisu* is a very central term for American Finnish character or personality ... maybe *sisu* is the key symbol for Finnishness" (Suojanen, 1991:np).

Of course other ethnic or racial groups have ethnic and cultural concepts somewhat similar to *sisu* (Soul, Chutzpah and Machismo for example). While these are thought to characterize some or all members of the relevant groups, they seem not to be as central to the members' ethnic or racial identity and character as *sisu* is to Finns.

The Sample and Data Collection

A total of 447 respondents from throughout the country completed a one-page, self-administered, anonymous questionnaire during July through October of 1991. The majority of these were distributed by mail to 91 Finnish-American organizations listed in the latest national directory published by FinnFest USA, Inc. In addition, two Finnish-American newspapers with national circulations, the *Raivaaja* and *The Finnish-American Reporter* solicited respondents, the former with an article and the latter by printing a copy of the questionnaire. A copy was also printed in the monthly newsletter of the Finnish Center Association of Farmington Hills, Michigan. Other questionnaires were given to the author's friends, relatives and other persons known to be of Finnish descent. During the survey it became clear that a number of people who had seen or received a questionnaire were supplying them to some of their friends, relatives and/or acquaintances.

Generation Definitions

Second generation is defined as those who were born in America with at least one parent born in Finland and third and later generation as those who were born in America of American-born parents. Based on the ages of the respondents who were clearly not second generation and the open-ended comments they made about their Finnish ancestors, a determination was made that virtually all of them are third generation. Since specific data to establish this was not gathered and a few could be in generations beyond the third, the label "Third and Later Generations" has been used. This does not adversely affect the analysis because the

focus is on characteristics of the second generation compared to those who are not.

The Survey Findings

The respondents are a population of primarily older persons, 59 percent of them women (all percentages are rounded to the nearest whole number). Only eight percent are under age forty, nearly two-thirds are sixty or over and 39 percent seventy or older. Their background is quite definitely one of Finnish heritage — 86 percent had two Finnish parents and 67 percent are second generation. Fifty percent married a person of Finnish heritage, and 93 percent report that in general they think of themselves as Finnish-Americans.

About three-fourths (73 percent) report that half or more of their childhood friends and acquaintances were of Finnish heritage and over two-thirds (68 percent) report Finnish heritage for half or more of their neighbors while they were growing up.

Ninety-one percent believe that people of Finnish heritage have *sisu* and the most frequently mentioned definitions were Persistence, Guts, Determination and Courage.

Eighty-two percent believe that their own behavior or attitudes have been affected by *sisu*, and most first heard of the word in their own families and while quite young — 43 percent before age ten and another 30 percent between age ten and eighteen for a total of 73 percent or nearly three-fourths before adulthood.

Nearly three-fourths have taught their own children about *sisu*, with 65 percent reporting what they consider to be positive results.

In response to an item asking the respondents to describe in general what

Finnish people are like, the most frequent responses were: hardworking (41 percent), honest (36), quiet/reserved (24), slow to make friends but make very good friends once they do (15), stubborn (11) and clean (10). Multiple responses were possible.

The only question which revealed any substantial difference between second and third or later-generation responses (and this only for the males) was the one on the age at which they first heard or read the word *sisu*: About 76 percent of the second generation compared to 58 percent of the third or later generation males responded in the "before age 18" category. The later generation males are learning about *sisu*, but later in life. For the women the responses were 62 and 60 percent, respectively.

One of the most important and interesting findings is that quite high percentages (ranging from 77 to 86 percent) of all the respondents, regardless of generation, believe that their ideas about *sisu* have affected their own behaviors and/or attitudes. This is true for higher percentages of the second generation women than men and for more of the later than earlier generations. By this important criteria then, a belief in and the practice of *sisu* is quite alive and well and is not diminishing.

Selected Examples of Sisu

An important stimulus to this research was Professor John Kolehmainen's observation in the introduction to Oskari Tokoi's *Sisu* that, "It may well be that the lives of men and women who have triumphed over well-nigh insuperable odds will yield a fuller and richer insight into the meaning of *sisu* than a dictionary. Perhaps *sisu* is lived, not defined" (Tokoi, 1957:ix). The importance and meaning of

sisu is best understood then by being getting examples from those who believe their own lives have been affected by it.

The respondents provided some vivid examples of *sisu*, most from their personal experiences, ranging from the relatively trivial (it helps me cope with a visit to the dentist) to the personally (it saved someone's life) or nationally vital (it saved Finland from Soviet domination in the Winter War).

The hundreds of examples of *sisu* offered by the respondents were fascinating, revealing, and touching. They can be grouped into several categories (not in rank order):

- Health and Illness
- Death
- The Immigrant Experience
- Economic Problems
- War/Military Experiences
- Peacetime Dangers
- Career/Work/Educational Goals and Problems
- Other Life Problems

Their examples are best illustrated in their own words:

"I like to think of my grandmother as having *sisu*. She was left in the late 1800s after the death of her husband with seven small children and 360 acres. She worked, handled working men, handled finances, was successful when all believed she'd fail. Never spoke the English language used her children as interpreters. That strikes me as having *sisu*." (A retired nurse in her seventies, 2nd generation.)

"My grandfather was confronted by a black bear and was able to fend it off." (An office manager in her thirties, 3rd generation.)

"... several of my relatives survived years of Stalin's slave labor camps in Russia." (A retired quality control inspector in her seventies, 2nd generation.)

"The Finnish people of the Upper Peninsula (of Michigan) were ... very, very poor. With nothing but sweat equity they made 'a life' in a very hostile environment (climate and discrimination). It took real *sisu* to pull through." (An engineering supervisor in her fifties, 2nd generation.)

"My brother suffered a massive stroke and was paralyzed ... Spent 18 days at his side and kept repeating 'Where's your *sisu*?' even for the week he was in a coma. In three months he remembered my telling him about his *sisu*." (A retired drug store clerk in her seventies, 2nd generation.)

"As a teenage bride without a high school diploma I was told I'd ruined my chances at a good life. After 40 years of marriage, graduation from school, raising four children we are proud of, I think *sisu* may have played a part in my 'good life.'" (A homemaker and mother in her fifties, 3rd generation.)

"I went through medical school at age 35 when my children were growing up. I finished and I remain practicing in an increasingly hostile environment of medicine today." (A physician in her fifties, 3rd generation.)

"When my (two) children were born, I had no medications or sedatives. Natural childbirth suggests having an object to look at as a focal point during labor. My husband made me a sign that said *sisu*." (A teacher, wife, mother in her forties, 3rd generation.)

"During World War II while on night maneuvers I was expected to climb up a steep 700-foot incline with a 60 pound pack on my back. There were times when I was ready to quit, but it was my *sisu* that got me to the top." (A retired Marine officer in his seventies, 2nd generation.)

"My husband and son were critically injured in an accident in 1981. The

months of recovery and uncertainty took its toll. I had to draw on an inner reserve my *sisu* to get through the really tough times." (A medical technologist in her forties, 3rd generation.)

"When my 24 year old son, a journalism teacher, and his fiancée (an art teacher) were killed instantly (in a car accident) ... I thought I could never be normal again. But God, and *sisu* showed me how I must be strong and support my grieving husband and two younger children." (A retired secretary in her seventies, 2nd generation.)

"My family survived the 1930s Depression because of *sisu*." (An international family planning specialist in his fifties, 2nd generation.)

Discussion

There is a clear, consistent and striking pattern in the findings of the survey: respondents in both categories of generation and sex reflect a very high level of self-identification as Finnish-Americans; they believe that people of Finnish heritage have *sisu*, which they define as perseverance; determination, guts or courage; they learned about it themselves as children (which for many is 60 or more years ago); their own behavior and/or attitudes have been affected by it; and they have passed the idea on to their own children with positive results.

Taken together, these empirical research findings constitute strong evidence of the existence, persistence and conscious passing on of important behaviors and attitudes grounded in an ethnic characteristic.

It is evidence of the second generation learning from the first and teaching the third — of an unbroken chain to later generations. It is not consistent with the view that ethnicity today does not have

much meaning behaviorally or attitudinally, does not occur in lived experience and is merely symbolic, passive or attenuated (See for example Kivisto, 1989:86; Roche, 1984:167–169).

Interestingly, the second generation respondents are more, not less, inclined than the later generations to view themselves as hyphenated Americans. This runs counter to historian Marcus Lee Hansen's "principle of third generation interest," formulated in 1937 and treated extensively in Kivisto and Blanck's edited volume on American immigrants (1990). Hansen claimed that the second generation would cope with the dualism into which they had been born by forgetting and escaping from the cultural heritage of their parent(s) (Hansen, 1990:195). This included language, religion, family customs anything foreign. But, wrote Hansen, the fears of the foreign-born parents are eased by the revival of the ethnic culture by their grandchildren. "What the son wishes to forget the grandson wishes to remember" is the oft-quoted Hansen principle.

By culture Hansen meant customs and interests, the music and art from Europe which was different from that of what he termed "the Yankees," meaning the old or established Americans, and which derived from English and British culture. Because the third generation, the grandchildren, were "... as American as any of their neighbors," and with no language accent or inferiority problems, "in the face of persons of Mayflower or Knickerbocker descent" they could and would express an interest in the culture of their grandparents (Hansen, 1990:209). He suggested that third generation members could select from those aspects of cultural life that should be added to the heritage of America (Hansen, 1990:210).

The results of this survey indicate that the second generation did not forget, therefore there is not any question of a resurgence of ethnic culture or identity but rather evidence of a continuation of a consistently high level of ethnic self-identity, behavior and attitudes being taught by the second to the third and later generations and being successfully passed on to their descendants.

The evidence provided here is only partly consistent with the view of Herbert Gans that people want to maintain their ethnic identity as a symbolic and nostalgic one "... a love for or pride in a tradition that can be felt without having to be incorporated in everyday behavior" (Gans, 1979:9). These respondents do incorporate at least the important ethnic attitude and belief of *sisu* in much of their important everyday behavior.

The results of this survey may not be surprising, since the Finnish-American ethnic attributes and personal characteristics fit so well with the dominant American values of hard work, persistence, honesty, and cleanliness. The fact

that the idea of *sisu* is so closely tied to their ethnicity seems to convince the respondents that it is because of their Finnish, not their American, heritage that they have this quality. But this may not be so much a sign of assimilation of Finnish immigrants and their descendants into the American society, as of cultural pluralism or the coexisting persistence of important ethnic and cultural values, attitudes and behaviors which are compatible with those of the dominant, host society.

Because this is not a random sample, representative of all Finnish Americans, but one obtained primarily through Finnish organizations and publications, we cannot generalize to all Americans of Finnish heritage. Nevertheless, our respondents do constitute a recent, large and geographically diverse number of Finnish-Americans which can be useful as a database for comparisons with future samples to chart trends and stimulate some ideas and discussion about the meaning of Finnish-American ethnicity and its likely future.

Literature

Friberg, Eino, personal interview, Cambridge, Massachusetts, March, 1989.

Gans, Herbert: "Symbolic Ethnicity: the Future of Ethnic Groups and Cultures in America," *Ethnic and Racial Studies* 2: 1-20, 1979.

Hansen, Marcus Lee: "The Problem of the Third Generation Immigrant." P. 191-203. In Kivisto, Peter and Dag Blanck, ed.: *American Immigrants and Their Generations*, Chicago, University of Illinois Press, 1990.

Hansen, Marcus Lee: "Who Shall Inherit America?" P. 204-213. In Kivisto, Peter and Dag Blanck, ed.: *American Immigrants and Their Generations*. Chicago, University of Illinois Press, 1990.

Kivisto, Peter and Dag Blanck, ed.: *American Immigrants and Their Generations*. Chicago, University of Illinois Press, 1990.

Kivisto, Peter: "The Attenuated Ethnicity of Contemporary Finnish-Americans." P. 67-88. In Kivisto, Peter, ed.: *The Ethnic Enigma*, Philadelphia, The Balch Institute Press, 1989.

Olin-Fahle, A.: *Finnhill: Persistence of Ethnicity in Urban America*. Ph.D. dissertation, New York University, New York, 1983.

Roche, John P.: "An Examination of the Resurgence of Ethnicity Literature." *Plural Societies*, 15(1984) 157-171.

Suojanen, Päivikki, University of Turku, Finland, personal correspondence to author August 23, 1991.

Tokoi, Oskari: *Sisu*. New York, Robert Speller & Sons, Publishers, Inc., 1957.

Migration in Japan

Japan has traditionally been a closed society. In ethnic, linguistic, religious and cultural aspects, the country is homogenous, and this homogeneity raises barriers against migrants from other cultures. International migration has been an unfamiliar word until recently. For the Japanese people themselves Japan is a closed self-contained country. Another common belief is that there is no room for migrants, as Japan is already too densely populated.

The roots of the seclusion go back to the Togugawa era (1615–1866) when no migration was allowed, either internal or external. Within the country forcible measures were several times taken to stop migration by returning surplus population from the cities to the countryside. Building of ocean-going vessels was prohibited and foreign ships could land only at Nagasaki. After the Meiji restoration contacts with the west increased rapidly and migration became possible.

Emigration

The history of Japanese emigration began with the departure of the first shipload of Japanese settlers for Hawaii shortly after the Meiji restoration, 1868. There were many troubles in the early stages of emigration, and the government of Japan assumed a conservative attitude toward

emigration for the first two decades. Emigration increased in the late 1800s because of the depression in Japan at that time. The main destinations were Hawaii, California and also Canada. But in the 1920s emigration to these places was restricted, and the main flow turned towards Latin America. This migration ended prior to the outbreak of the Second World War, when the North and Latin American countries closed their doors to Asian migration. The number of Japanese who emigrated before World War II totaled about 776,000 (Kono 1991, SOPEMI 1992).

With the halt of overseas emigration a considerable amount of migrants went to Manchuria, with the establishment of the “new land development” campaign in Manchukuo. Short term population movements were large during and immediately after the Second World War. For two years after the war approximately 5.7 million people came back to Japan and 1.2 million Koreans and Chinese returned to their own countries (Kono 1991).

After the war Japan faced a serious population problem with the economic depression and a high rate of unemployment. Emigration was stimulated as a national policy and Japan resumed organized emigration in 1952. The largest number of emigrants went to countries of Latin America, such as Argentina, Bolivia, Brazil, and Paraguay, but also to the United States and Canada. Around 1960 emigration reached its postwar peak

---

M.Sc. Krister Björklund is the acting Director of the Institute of Migration.

with 16,000 emigrants a year (SOPEMI 1992).

As the Japanese economy in the 1960s achieved a remarkable speed of growth, the number of traditional emigrants in this decade decreased drastically. The demand for labor increased and living standards improved. Internal migration increased rapidly and the population concentrated in the Pacific Coastal Belt between Tokyo and Northern Kyushu. The depopulation, "kaso" virtually emptied parts of the country of young people, especially Tohoku and remote islands (Fukutake 1983).

After 1970 the rapidly expanding overseas economic activities in Asia and North America led to a tremendous rise in the number of business people either travelling overseas or stationed abroad. Also the number of persons studying abroad has substantially increased. Somewhat more than a million Japanese had officially emigrated up to 1989 and the statistics for 1990 show a total of almost 250,000 Japanese citizens as permanent residents of foreign countries. Of these approximately 110,000 were living in Brazil and 70,000 in the USA. On the other hand, according to one estimate, people of Japanese descent having no Japanese citizenship, including issei (first generation) amounted to a total of roughly 1.4 million (Kono 1991, SOPEMI 1992, Foreign Press Center/Japan 1992).

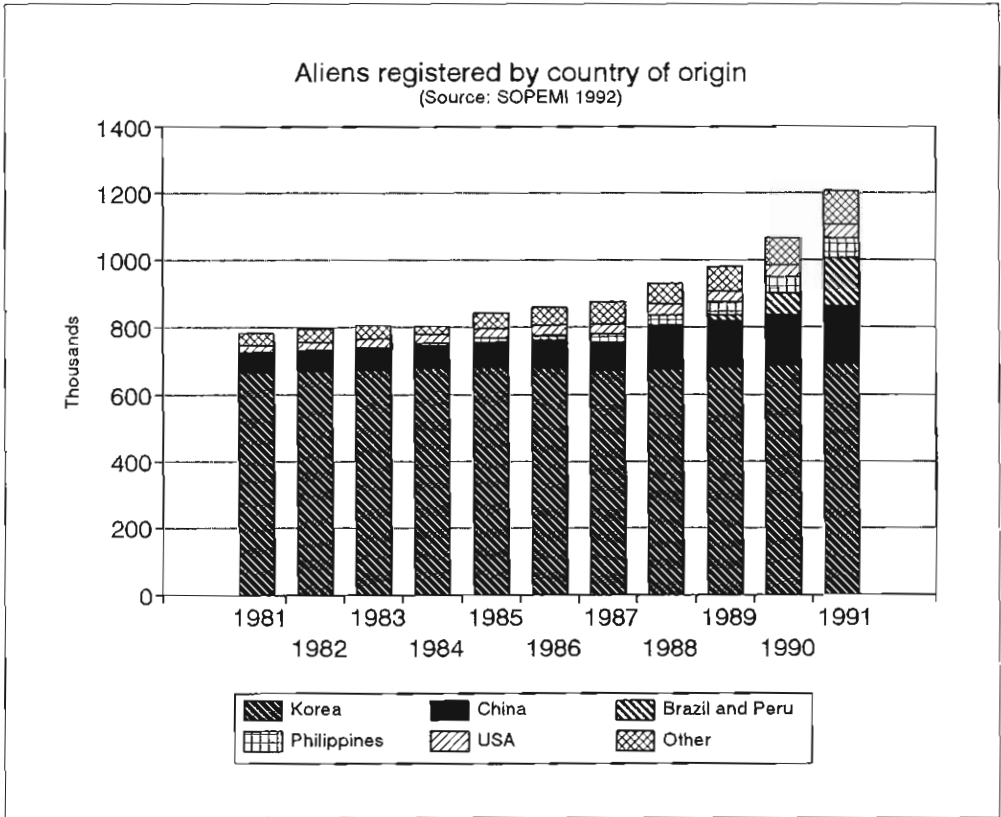
Immigration

The government of Japan, in principle, does not and has never permitted immigration, that is, admission of foreign nationals who want to immigrate to Japan for the purpose of permanent settlement. Nevertheless the Japanese Immigration Control and Refugee Recognition Act of 1951 actually permits a small

number of professionals and skilled guest workers to enter the country. The internationalization of Japan and the increase of illegal migrant laborers led to an amendment of the Immigration Control Act in 1990, where some measures were taken such as expansion of admissible foreign nationals with expert technology, skills and/or knowledge (Sekine 1991, SOPEMI 1992).

Foreigners have in practice been admitted into Japan since the modernization of society and industry in the late 19th century. The number of foreign residents increased from about 15,000 in 1910, to 35,000 in 1920 and 54,000 in 1930. In 1947, the Alien Registration Law was promulgated, which enabled better statistics on foreigners in Japan. In 1950 there were approximately 600,000 foreigners and in 1980 the number was 783,000. These figures are, however, deceptive, because the overwhelming majority of those residents are Koreans and Chinese and their descendants, who have resided in Japan since before the war. In 1991 Japan's foreign residents numbered a little over 1.2 millions of which Koreans constituted 58 %, Chinese 14 % and Brazilians 10 % (ibid.).

Since 1980 the number of foreigners other than Korean and Chinese has been rapidly increasing. In 1960 Americans made up the biggest group, but in the late 1980s Filipinos outnumbered the Americans and since 1990 Latin Americans of Japanese descent ("nikkei") comprised the bulk of actual immigration. Thus four major groups of immigrants are present in Japan: The experts and business people, entertainers employed by the nightclub industry, mostly female dancers and singers from the Philippines and Thailand, the nikkeis from Latin America and the illegal workers.

- *Experts and Business people*

Due to the economic growth, more business people have come from North America and the newly industrializing economies, and with the increase of the overseas operations Japanese firms have started employing foreign workers within Japan. There is also a large number of English teachers and foreign trainees in Japan.

- *Entertainers*

The reasons unskilled female guest workers can obtain work in Japan are mainly that the indigenous female population is declining and that young Japanese women are highly educated and avoid low status jobs. The employers in the

nightclub industry have thus become reliant on female guest workers. As the Japanese government will issue skilled professionals work permits, young women in developing countries enroll in dancing or music schools to obtain certificates for public entertainment and then apply for a work permit in Japan. (Sekine 1991).

- *Latin Americans of Japanese descent*

Japanese descendants, mainly from Brazil and Peru have flocked back to Japan in recent years, because they are allowed legal entry and long term resident status, up to three years. The nikkei are mainly employed as unskilled workers in manufacturing and construction.

For many of these the dream has turned into a nightmare because of difficult working conditions, cultural clashes and lack of proficiency in Japanese (Battistella 1992). They expected to be welcomed into the society, but generally faced a different reality, not being accepted as Japanese. Many of them have in disappointment returned to Latin America.

- *Illegal workers*

From the mid-1980s the media began reporting the exploitation of illegal guest workers by employers and recruiters, and the concept of "gaikokujin rodosha mondai" (foreign worker problem) was launched. In the recent past, women formed the vast majority of illegal workers, working as bar hostesses, strippers and prostitutes. By the end of the decade the picture had changed, the number of Pakistanis and Bangladeshis equalled the number of Filipinos. The numbers of illegal workers apprehended was less than 2,000 in 1982 and jumped ninefold to 17,000 in 1989. The proportion of men apprehended increased dramatically from 7 % in 1984 to 71 % in 1989 (Spencer 1992). This reflects the increasing demand in the industrial sector. Workers from Philippines, Pakistan, Korea, Bangladesh, Malesia, Thailand and China represent 96 % of illegal labour (Nyukanho kaisei Q & A).

The reasons for the increasing migration to Japan are many. First there is the shortage of young workers in construction and manufacturing. This reflects the aging population problem in Japan, as well as the shunning of employment in the "3Ks" type, "kitanai" (dirty), "kiken" (hazardous), and "kitsui" (physically hard) work. In the past rural areas were one main source for workers in construction and manufacturing, but these areas have become depopulated and depleted

of young workers. Brought up in a period of economic boom and faced with many employment options in highly paid jobs, young people do not take up the "3Ks" work. Another reason is the push from the neighbouring countries with unemployment, high population growth and a low standard of living. The wage difference between Japan and a developing country can be 100-fold. Japan is also a stable country with a secure society, which creates part of the attraction. A reference also needs to be made to China. There has been an increasing amount of Chinese students who wish to study Japanese language, and a great many of these work illegally and overstay their visa (Kiyono 1992, Kono 1991).

Japan has also accepted a small number of refugees. The refugees started drifting ashore in 1975, and at the end of the 1980s their number was somewhat more than 13,000, though some 2,800 of them were subsequently identified as Chinese posing as Indochinese refugees. More than 7,000 of these refugees expressed a desire to resettle in other countries. By the end of 1991, 3,077 boat people were granted long term residence in Japan. The number of refugees climbs to 7,896 with the addition of those resettled through the Orderly Departure Program of the United Nations, those transferred from refugee camps overseas, and those in Japan before the change of government in Vietnam in 1975 (Foreign Press Center 1992). Japan has pursued a policy not to accept any large number of refugees, but to contribute to solve the refugee problem by foreign aid.

Future trends

As the internationalization of Japan is bound to increase, migration will also increase. Japanese citizens will, in grow-

ing numbers, go abroad for longer or shorter periods for business, work, study, adventure, marriage and other reasons, and more foreigners will come to Japan. This has been recognized in the official policy, and the latest amendment of the alien registration law in June 1992, when the taking of fingerprints was abolished after long protests from foreigners in Japan, is a step towards a more open society.

The existence of a great number of illegal workers is considered a serious threat to the status of residence system, which forms the basis of the whole immigration control. The opinion towards foreign labour, especially unskilled workers, is divided.

Employers are strong supporters of strictly controlled guest worker programmes. This was especially the case during the economic boom at the turn of the decade. Another argument for accepting guest workers, especially from developing countries, is that it is a means of foreign aid. The opponents of guest worker programmes argue that Japan cannot because of overpopulation accept guest workers who are likely to want to stay permanently. They also fear that the economic benefits of guest workers will be outweighed by social costs and disintegration, which will disrupt the harmony of the homogenous Japanese society. It is further argued that technological innovation can solve the problem of unskilled labour shortages in the manufacturing and construction industries (Sekine 1991).

The foreign worker problem seems also to have been exaggerated. Three main points should be considered: a) the number of illegal workers in Japan is not disproportionately large b) the recent inflow of such workers has taken place in

conjunction with the business boom of the 1980s in Japan and not in response to a long term labour shortage; c) Japanese social practices in normal times can fill low-level jobs with native workers — some of them on their way up the career ladder. Even if the number of illegal workers rose considerably to 320,000, these would still amount to far less than one percent of the Japanese labour force. These workers also find themselves out of work when the companies cut back (Reuben 1993).

Japanese companies have a long tradition of employing temporary workers for low-level tasks. The problem is that the pool of such native labour is drying up. The recent depression has, however, reduced the need for foreign labour. On the one hand has the official unemployment rate been quite low; in 1986 it was 2.8 percent and in April 1993 it was 2.3 percent (Dai Ichi Kangyo Bank 1993), but on the other hand has the employed labour force with nothing to do increased. Many big companies have workers who sit around all day doing nothing. They are known in Japan as "madogiwazoku" (the tribe who sits by the window). According to some estimates these excess workers rise the unemployment rate to more than 6 percent (Powell & Takayama 1993).

The temporary workers do not appear correctly in the official statistics, but it seems that there will be a long-term structural shortage of workers at the bottom of the ladder. As earlier stated, the Japanese are not likely to take employment in the "3Ks" sector or nightclub-industry. The migration issue is quite complicated, and there are no easy solutions. There are persuasive arguments both for and against admitting foreign migrant laborers.

The population structure must also be considered. Japan has a population of

almost 125 million and the age distribution is undergoing a gradual change as both death and birth rates drop. The ageing of the population is common for most developed nations, but in the case of Japan it is accelerating at an even faster rate. This contributes to creating a shortage of labour in the future.

It is most important for Japan to decide on a long term policy in the field of migration. If it leaves the situation to the market forces, letting them decide on the need for migrant workers on a short term basis, Japan will stand to lose more in the long run, as it will be faced with an ongoing problem of illegal foreign labourers.

Literature

- Battistella, G.:** Migration in 1991: Considerations from a Review of the Press. *Asian Migrant*, Vol. 5, 1/1992.
- Dai-Ichi Kangyo Bank Economic Report 7/93**
- Fukutake, T.:** *Gendai Nihon Shakai Ron*. Tokyo Daigaku Shuppan Kai 1983.
- Japan — a Pocket guide.** Foreign Press Center/Japan 1992.
- Kiyono, K.:** Foreign Workers in Japan: An Overview. *Asian Migrant*, Vol 5, 4/1992.
- Kono, S.:** International Migration in Japan: A demographic Sketch. *Regional Development Dialogue*, vol. 12, 1991 p. 37–38.
- Nyukanho kaisei Q & A.** Syutsu nyu koku kanri hozei kenkyukai.
- Powell, B. & Takayama, H.:** The Dagger of Endaka. *Newsweek*, August 30, 1993
- Reuben, E.P.:** A False Alarm about Immigration into Japan. *International Migration Review*, Vol 27, No 1, 1993, p. 250–251.
- Sekine, M.:** Guest Worker Policies in Japan. *Migration* 1/1991. p. 49–69.
- Spencer, A.:** Illegal Migrant Laborers in Japan. *International Migration Review*, Vol 26, No 3, 1992, p. 754–786.
- SOPEMI 1992.** Japan Report. Tokyo Provisional.

Siirtolaisuus- ja ulkomaalaistilastot

Maahan- ja maastamuuttaneista Loman maan ja ulkomaan kansalaisista sekä maassa asuvasta ulkomaalaisväestöstä on nykyisin saatavissa hyvin monenlaisia tilastoja. Nämä tiedot ovat kuitenkin hajallaan lukuisissa eri lähteissä. Tiedon tarvitsijoilla ei sen vuoksi ole aina riittävästi tietoa niiden sisällöstä ja saatavuudesta. Tätä tarvetta ajatellen Tilastokeskus ja Siirtolaisuusinstituutti ovat yhteistyössä Pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan kanssa julkaisseet aihepiiriä käsittelevän tilastopoppan, joka sisältää samalla laajan koosteen näistä tilastoista.

Oppaan alkuosassa käydään luettelomaisesti läpi nykyisin saatavissa olevat siirtolaisuus- ja ulkomaalaistilastot. Lyhyen yleiskuvauksen jälkeen luetellaan yksityiskohtaisesti eri tilastolähteiden sisältämät taulut (otsikot). Tarkastelu on jaettu viiteen ryhmään: 1) maahan- ja maastamuutto, 2) väestön syntyperä, kansalaisuus ja kieli, 3) Suomessa asuvat ulkomaalaiset, 4) pakolaiset ja turvapaikanhakijat sekä 5) ulkomailla asuvat suomalaiset.

Pääosa tilastoista julkaistaan vuosittaisina poikkileikkaustietoina, ts. niistä puuttuu ajallinen ulottuvuus. Lisäksi niissä käytetyt luokitukset ovat moniin tarkoituksiin liian hienojakoisia. Aikasarjojen laatiminen ja tiedon tiivistämi-

nen jää näin käyttäjien itsensä tehtäväksi, mikä on luonnollisesti hyvin työlästä. Tätä ajatellen oppaan toiseen osaan on koottu laaja valikoima keskeisiä aihepiiriin liittyviä aikasarjoja ja alkuperäisistä tilastoista muokattuja tauluja, joita ei sellaisenaan ole aiemmin julkaistu. Osa niistä on esitetty myös havainnollisina kuvioina.

Jokainen uusi vuosi tuo oman lisänsä tilastoihin. Aika ei kuitenkaan vähennä nyt laaditun oppaan käyttöarvoa, koska uudet tiedot on aina helppo lisätä aikasarjoihin tarvitsematta nähdä kaikkea sitä vaivaa, jonka tällaisen sarjan laatiminen alkuperäisistä vuositilastoista väistämättä aiheuttaisi.

Maahan- ja maastamuuttotilastot

Maahan- ja maastamuuttaneita koskevat tiedot on perinteisesti julkaistu Suomen viralliseen tilastoon (SVT) kuuluvissa **väestönmuutostilastoissa**, joissa muutajat on eritelty mm. lähtö- ja kohdemaan, sukupuolen, iän ja kansalaisuuden mukaan. Tarkempia tietoja on lisäksi ollut saatavissa **julkaisemattomina tauluina**, joiden sisältö on vuosittain jonkin verran vaihdellut.

Maahan- ja maastamuuttotilastot ovat 1950- ja 1960-lukujen osalta hyvin puutteellisia. Etenkin *Pohjoismaiden välisiä muuttoja* oli tuolloin vaikea tilastoida, koska vuonna 1954 solmitun yhteispuhjoismaisen työmarkkinasopimuksen jälkeen muuttamiseen ei enää tarvittua pas-

---

Kasvatustieteen lis. Jouni Korkiasaari on Siirtolaisuusinstituutin erikoistutkija.

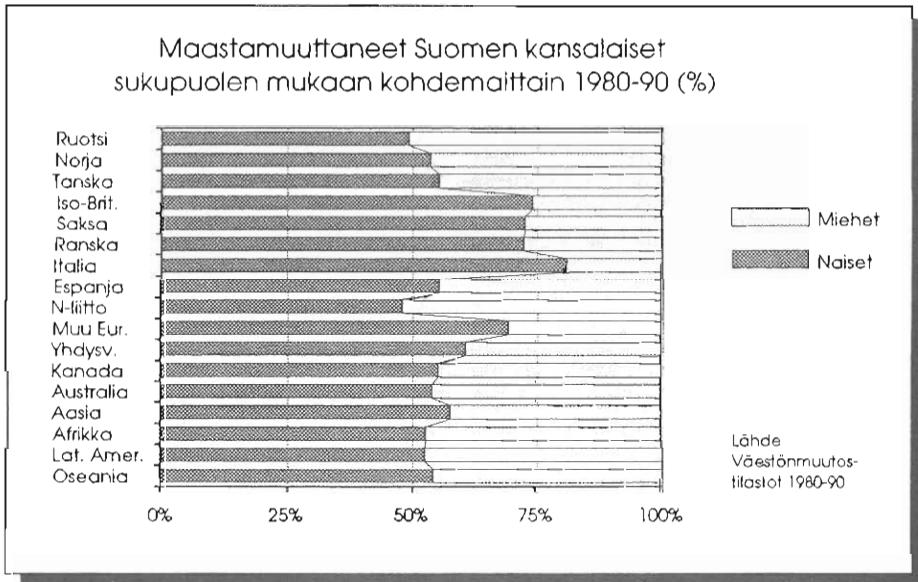
sia eikä työlupaa (tilastointi perustui passinottoihin). Tästä syystä pohjoismaisten muuttoilastojen julkaisemisesta välillä jopa kokonaan luovuttiin. Tilastointiin edellytykset paranivat olennaisesti vuonna 1969 käyttöön otetun yhteispohjoismaisen muuttokirja-järjestelmän myötä. Sen seurauksena tilastoja alettiinkin jälleen julkaista vuodesta 1970 lähtien. Aluksi tilastointi jonkin verran kangerteli etenkin paluumuuton osalta, mutta sittemmin se on vastannut varsin hyvin muiden Pohjoismaiden laatimia tilastoja. 1950- ja 1960-lukujen tilastoissa olevia puutteita on voitu osittain paikata muista Pohjoismaista saaduilla tiedoilla.

Tilastot ovat puutteellisia myös *Pohjoismaiden ulkopuolelle suuntautuneiden* muuttojen osalta, koska niistä ei ennen vuotta 1983 tarvinnut erikseen ilmoittaa viranomaisille. Sen vuoksi rekisteriviranomaiset eivät saaneet läheskään kaikkia muuttoja tietoonsa ja tietoon tulleistakin osa selvisi vasta vuosia myöhemmin. Tilastoja kuitenkin julkaistiin passinottojen ja väestökirjanpidon yhteydessä saa-

tujen tietojen avulla **Suomen tilastollisessa vuosikirjassa** vuoteen 1984 asti (STV 1985/86).

Vuonna 1983 tilastointiperusteet muuttuivat, kun Pohjoismaiden ulkopuolelle suuntautuneista muutoista tuli voimaan ilmoitusvelvollisuus, jonka mukaan jokaisen muuttajan on ilmoitettava muutostaan viranomaiselle erillisellä lomakkeella. Etupäässä tietämättömyytään läheskään kaikki muuttajat eivät kuitenkaan ole niitä täyttäneet. Useimmissa tapauksissa muutot ovat silti jossain vaiheessa tulleet viranomaisten tietoon muuta kautta, mm. väestökirjanpidon yhteydessä.

Paluumuuttajista ei ole varsinaisia tilastoja, koska heidän tarkka erottamisensa muista maahanmuuttajista on tilastoteknisesti hyvin vaikeaa mm. siksi, että paluumuuttaja-käsite itsessään on jossain määrin liukuva. Palaajien määrät joudutaan yleensä arvioimaan kaikkia maahanmuuttajia koskevien kansalaisuus-, syntymämaa- ja äidinkieli-tilastojen avulla.

Väestön syntyperää, kansalaisuutta ja kieltä koskevat tilastot

Perustiedot maassamme asuvista ulkomaista syntyperää olevista henkilöistä sisältyvät tilastokeskuksen vuosittaisiin väestöjulkaisuihin. Näihin tilastoihin sisältyvät myös maahan- ja maastamuuttoa koskevat tiedot, joita jo edellä tarkasteltiin. Maassa asuvia koskevat tiedot julkaistaan nykyisin **Väestörakenne**-sarjassa ja muuttaneita koskevat tiedot **Väestönnuutokset**-sarjassa. Tietoja julkaistaan myös muissa yhteyksissä kuten Suomen tilastollisessa vuosikirjassa ja Pohjoismaiden tilastollisessa vuosikirjassa (Yearbook of Nordic Statistics). Tarkempia tietoja on lisäksi ollut saatavissa **julkaisemattomina tauluina**. Kunnittaisia tietoja ulkomaan kansalaisista sisältyy myös väestörekisterikeskuksen vuosittain julkaisemaan **Suomen asukasluku**-tilastoon.

Ulkomaalaisia, pakolaisia ja turvapaikanhakijoita koskevat tilastot

Viralliseen väestötilastoon sisältyvien kokonaismäärien ja demografisten taustatietojen lisäksi sisäasiainministeriön alainen *Ulkomaalaiskeskus* ylläpitää ja julkaisee tilastoja ulkomaalaisille myönnettyistä oleskeluluvista, viisumeista ja työluvista sekä karkotetuista ja käännytettyistä. Muillakin hallinnonaloilla kuten poliisilla, sosiaali- ja terveydenhuollolla, opetushallinnolla ja työvoimaviranomaisilla on erilaisia rekistereitä, joissa on tietoja myös ulkomaalaisista. Niitä julkaistaan kuitenkin melko satunnaisesti, koska rekisterit on tarkoitettu lähinnä viranomaisten omaan käyttöön. Useimpia niihin pohjautuvia tilastoja annetaan silti kysyttäessä myös ulkopuolisille.

Ulkomaalaiskeskus vastaa pääosin myös pakolaisia ja turvapaikanhakijoita

koskevien tilastojen laadinnasta. Sosiaali- ja terveysministeriön alainen *Pakolaistoimisto* ja *Suomen Punainen Risti* pitävät lisäksi tilastoa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittamisesta ja majoitustilanteesta. Tärkeimpiä näiden tilastojen julkaisukanavia ovat **Suomen tilastollinen vuosikirja** (STV 1992–), pakolaistoimiston julkaisemat **Pakolaisinfo** ja **Tosiasioita** sekä sisäasiainministeriön julkaisema **Sisäasiainministeriö tiedottaa**.

Tilastokeskuksen tavoitteena on julkaista vuoden 1993 aikana erillinen tilastoraportti Suomessa asuvista ulkomaalaisista (alustavalta nimeltään "**Ulkomaalaiset Suomessa**"). Ainakin ensi vaiheessa kyseessä on vain kertaluonteinen julkaisu, jossa kuvataan yksinkertaisin taulukoin, aikasarjoin ja kuvioin Suomessa asuvan ulkomaalaisväestön määrää ja ominaispiirteitä. Siihen sisältyy tietoja mm. ulkomaalaisväestön määrästä, demografisesta rakenteesta, pääasiallisesta toiminnasta, toimialasta, koulutuksesta, työttömyydestä ja rikollisuudesta. Tulevaisuudessa ulkomaalaisia koskevia tietoja tullaan julkaisemaan nykyistä laajemmin myös vuosittaisten väestötilastojen yhteydessä.

Ulkosuomalaisia koskevat tilastot

Suomen kansalaisen muuttaessa pysyvästi ulkomaille häntä ei poisteta väestörekisteristä, vaan hänet siirretään ns. poissaolevan väestön rekisteriin. Kun hän palaa takaisin Suomeen, hänet vastaavasti palautetaan läsnäolevien rekisteriin. Poissaoleva väestö koostuu pääasiassa ulkomailta asuvista *Suomen kansalaisista*. Lukuihin sisältyy etenkin vanhemmissa ikäryhmissä runsaasti ulkomailta kuolleita henkilöitä. Toisaalta niistä puuttuvat kansalaisuuden vaihdon vuoksi rekisteristä poistetut; tosin lähes-

kään kaikki kansalaisuuden vaihdot eivät ole tulleet rekisterinpitäjän tietoon. Poissaolevan väestön rekisteri antaa siten ulkosuomalaisista vain viitteellisen kuvan.

Väestörekisterikeskus on laatinut poissaolevaa väestöä koskevia selvityksiä viiden vuoden välein. Viimeisimpään julkaisuun sisältyy kokonaismäärien lisäksi tietoja tämän väestön lääni-, vaali-, ikä- ja sukupuolijakautumista. Valmisteilla on ollut myös kohdemaittaisten tietojen laatiminen.

Ulkosuomalaisia koskevia tietoja on saatavissa myös joidenkin **kohdemaiden väestötilastoista**, joita on laaja valikoima mm. Tilastokeskuksen kirjastossa. Esimerkiksi Ruotsin ja Norjan väestötilastoissa on tietoja suomalaisten ikä-, sukupuoli- ja siviilisäätyjakautumista sekä alueellisesta sijoittumisesta. Monista muistakin maista on saatavissa ainakin kokonaismäärät maassa asuvista Suomen kansalaisista, joissakin tapauksissa myös Suomessa syntyneistä. Heidän ulkomailta syntyneistä lapsistaan eli toisen polven suomalaisista ja sitä useammasta polvesta on sen sijaan tietoja vain poikkeustapauksissa. Ulkosuomalaisten kokonaismäärää, maittaisia määriä ja ominaispiirteitä on em. tilastojen avulla kartoitettu kahdessa kirjoittajan tekemässä tutkimuksessa: *"Suomalaiset maailmalla"* (1989) ja *"Siirtolaisia ja ulkosuomalaisia"* (1992).

Monilla viranomaisilla, kansalaisjärjestöillä ja muilla yhteisöillä sekä yrityksillä on lähinnä omaan käyttöön tarkoitettuja rekistereitä ja niihin perustuvia tilastoja ulkomaille tilapäisesti muuttavista kansalaisista kuten opiskelijoista, kehitysaputyöntekijöistä ja yrityselämän

edustajista. Näihin kuuluvat mm. Valtion opintotukikeskus, Kansainvälisen henkilövaihdon keskus, Ulkoasiainministeriön kehitys yhteistyöosasto ja Kirkon ulkomaanasiain keskus. Yhtenä tällaisten tilastojen ongelmana on se, että ne eivät välttämättä kata kaikkia ao. ryhmään kuuluvia. Esimerkiksi opiskelijoista osa lähtee ulkomaille "omin päin" eikä näin tule rekisteröidyksi ulkomailta opiskelevien rekisteriin. Eri lähteistä kootut tiedot saattavat toisaalta sisältää osaksi samoja henkilöitä.

Tutkimukset tietolähteinä

Siirtolaisuudesta ja maamme ulkomailta väestöstä on tehty lukuisia eri tieteenalaille ja tasoille sijoittuvia tutkimuksia ja selvityksiä. Ne sisältävät yleensä paljon myös tilastoluonteista tietoa, mutta pääasiassa ne tietenkin antavat sellaista tietoa, jota ei ilman tutkimusta ole mahdollista saada. Tietoa etsivien avuksi Siirtolaisuusinstituutti on vast'ikään julkaissut yhteistyössä Pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan kanssa Minna Domanderin laatiman kartoituksen **"Siirtolaisuus- ja pakolaistutkimus Suomessa 1980–1993"**. Vastaavia kartoituksia on tehty ja tehdään myös muissa Pohjoismaissa. Tarkempia tietoja näistä julkaisuista voi tiedustella Siirtolaisuusinstituutista. Myös instituutin kirjasto, jossa on maan laajin valikoima alan kirjallisuutta, on tutkijoiden ja muiden tiedon tarvitsijoiden käytettävissä.

Artikkeli perustuu kirjoittajan äskettäin valmistuneeseen selvitykseen *"Siirtolaisuus- ja ulkomailta tilastot"*. Väestö 1993:8. Tilastokeskus/Siirtolaisuusinstituutti. Helsinki 1993.

FinnFest Kalifornian auringossa

Yhdysvalloissa asuvat suomalaiset ovat järjestäneet FinnFest-juhliiaan vuodesta 1983 lähtien. Tämnäkertaisen, järjestyksessä 11:nnen, FinnFestin pitopaikaksi oli valittu luterilaisen yliopiston campus Thousand Oaksissa Los Angelesin pohjoispuolella. Kaliforniassa arvioidaan olevan 64 000 suomalaissyntyistä henkilöä, joista muutama tuhat osallistui FinnFestiin.

FinnFestin järjestäminen on valtaisa ponnistus pienelle aktivistien joukolle. Valmistelut alkavat 2–3 vuotta aikaisemmin vapaaehtoistyönä ja tarmokkaana kampanjana varojen keräämiseksi.

Juhlan ohjelma oli mielenkiintoinen sekoitus suomalaista ja amerikkalaista perinnettä. Avajaisjuhlassa Suomen valtion tervehdyksen esitti työministeri Ilkka Kanerva. Suomalaisien ja amerikkalaisien esityksistä tanhuajat sekä erinomainen "Singing Strings", soittava lapsiyhtye Minnesotasta, olivat ohjelman parasta antia.

Perjantai- ja lauantapäivät oli omistettu erilaisille ulkoilmaohjelmille, yleisöluennoille, urheilukilpailuille ja ennen kaikkea ystävien tapaamiselle — kohokohtina perjantain juhlallinen banquet ja lauantai-illan barbeque. Sunnuntain ohjelmaan kuuluu perinteisesti jumalanpalvelus sekä suomeksi että englanniksi.

Sunnuntai-iltapäivän päätöstilaisuudessa FinnFest-viesti luovutettiin ensi kesän juhlapaikkakunnalle; 12:s FinnFest järjestetään DeKalbissa Chicagon lähistöllä.

FinnFest on erinomainen forum ulkosuomalaisyhteisön ja vanhan kotimaan välisten suhteiden vaalimiseen ja kehittämiseen. Tällä hetkellä FinnFest-instituution kantavana voimana on toinen siirtolaispolvi, useimmat heistäkin jo eläkeiässä. Juhlan tulevaisuus riippuu kuitenkin siitä, kuinka kolmas ja neljäs "siirtolaispolvi" eli amerikkalaiset, jotka tietävät olevansa suomalaista syntyperää, saadaan mukaan toimintaan. Yksi kanava on sukututkimus sekä juurten ja sukulaisten etsintä Suomesta. Tarvitaan myös nuorisoon vetoavaa musiikki- ym. kulttuuritoimintaa, mahdollisesti yhteistyössä Suomesta tulevien vierailijoiden kanssa.

Olavi Koivukangas

Pirjo Tuominen: Villit vedet.
Kustannusosakeyhtiö Tammi. Juva 1992.
455 s.

Jonkinlaisella ennakkoluulolla otin käteeni Pirjo Tuomisen uuden kirjan, joka käsittelee Venäläis-Amerikkalaista Kauppakomppaniaa ja erityisesti suomalaisten osuutta Venäjän Alaskan kehityksessä. Olen joskus lukenut erään Pirjo Tuomisen aikaisemman historiallisen romaanin, eikä se sytyttänyt minua.

Kaunokirjallisen tuotteen onnistuminen riippuu paljon myös aiheen valinnasta. Kirjoitettiin vuosi 1839, kun parkkilaiva "Nikolai" aloitti pitkän matkansa Helsingistä Venäjän Amerikan "pääkaupunkiin", Sitkaan. Matkalle lähtivät suomalainen kenraalikuvernööri Adolf Etolén, pastori Uno Cygnaeus ja paljon muita suomalaisia, joukossa yksi kirjan päähenkilöistä, palvelustyttö Katariina Opman.

Tästä matkasta alkaa romaanin mielenkiintoinen tarina. Kirjan alkuluvut, jotka lienevät tarpeen teoksen juonen ympärille, tuntuvat hieman keino-teköisiltä. Tämä johtunee siitä, että ilmeisesti vasta matkasta lähtien romaani pohjautuu historiallisiin tosiasioihin. Kirja antaa hyvän kuvan siitä, millaista oli matkustaminen 1800-luvun purjelaivassa maapallon toiselle puolelle.

Laajoihin arkistotutkimuksiin perustuvat myös kuvaukset venäläis-suomalais-amerikkalaisesta siirtokunnasta Alaskassa aikana, jolloin Suomella oli yhteinen maaraja Meksikon kanssa. Selitys hyväälle dokumentaatiolle on, paitsi kirjoittajan vierailu Alaskassa ja työskentely University of Alaska Fairbanksissa, myös se, että kirjoittajan yhtenä taustavoimana on ollut Hugo L. Mäkinen, joka on vuosikymmeniä kerännyt ainutlaatuista materiaalia Alaskan suomalaisista.

Venäjän Alaska, siitä kun tanskalaisen Beringin johtama venäläinen retkikunta löysi sen v. 1741, aina vuoteen 1867, jolloin Venäjän valtio myi alueen Yhdysvalloille 7.2 milj. dollarin hinnasta, tarjoaisi mielenkiintoisia aiheita tutkijoille ja kirjailijoille. Suomalaiset ovat liittyneet kiinteästi Alaskan asuttamiseen 1700-luvulta lähtien. Pastori Uno Cygnaeuksen sekalainen seurakunta Sitkassa käsitti 150–200 henkeä v. 1840–45.

Mielenkiintoinen kohde olisi esimerkiksi suomalaisen merikapteenin Gustaf Niebaumin osuus Alaskan Yhdysvalloille myynnin välittäjänä v. 1867. Alaskan turkiskaupalla vaurastunut Niebaum asettui asumaan Kaliforniaan toimien Venäjän konsulina siellä ja perusti vielä nykyäänkin kuuluisan Inglenookin viinitarhan. Toinen aihe, tosin amerikkai-

selta kaudelta, voisi olla Klondyken kultalöydöt v. 1896. Todellinen kansainvaellus suuntautui silloin Alaskan kultakentille; joukossa oli paljon suomalaisiakin.

Pirjo Tuomisen kirja on hyvä esimerkki siitä, että suomalaissiirtolaisten seikkailut eri puolilla maailmaa ovat mielenkiintoisia romaani aiheita. Mutta suomalaisten vaiheet Alaskan lumikentillä tarjoaisi myös erinomaisen väitöskirjan aiheen kunnianhimoiselle tutkijalle. Siirtolaisuusinstituutti, jonne on kertynyt aineistoa myös Alaskan suomalaisista, olisi valmis avustamaan Alaskaan päätyneiden lännen lokareiden vaiheiden säilyttämisessä jälkipolville.

Olavi Koivukangas

Mei T. Nakano: Japanese American Women, Three Generations 1890–1990.

Mina Press Publishing and International Japanese American Historical Society. San Francisco 1990. 256 p.

The book is aimed at presenting "the history of women, told by women" and being a "historical account not of the heroic but of the undervalued" (p. xiii) of three generations of Japanese Americans. Although earliest immigration took place in the 1860s, it was in the 1910s and 1920s that a wave of Japanese immigrants arrived in the U.S., a majority of women as "picture brides" to marry men they had never met before. In 1924, the U.S. Immigration Act was passed, banning Japanese immigration altogether. The Act remained in effect until after the World War II.

The book portrays difficulties the first two generations have gone through in their experience with married life, racism, segregation, the war and concentration camp, and "evolutionary" assimilation of the third generation into American society in a span of one century. The book is organized in chronological order of the Issei (first generation), the Nisei (second generation), and the Sansei (third generation). Between the Issei and the Nisei is a section entitled Okaasan (mother), a short account written by one Nisei woman about her mother. Methodologically, the author uses her personal interviews, secondary sources, and a survey in the form of a questionnaire.

Written in a scholarly format, the absence of a theoretical framework and the author's unfamiliarity with recent works in relevant fields hamper the book in dealing with central issues, and pose several problems.

The author uses concepts of *ie* as the "traditional family system" which is "patriarchal" and "extended". However, recent studies in folklore and sociology have identified the heterogeneity of Japanese family structure in terms of gender, descent, the constitution of membership, succession to the family headship, residential pattern, inheritance system, etc. to such an extent that it is even held that there is no such thing as the *ie* institution (for example Ueno 1984).

Much reverence and total sympathy for the difficulties that the first and second generations have gone through overwhelm scholarly examination of what the author calls "oral history" and "real life story". Issues that have been discussed in recent studies in history and personal narrative regarding how later experiences have transformed the mental schemata that shaped what has been previously remembered and how each occasion of remembering and telling memories itself has affected the nature and contents of memories, etc. are not taken into consideration (for example, see Lowenthal 1985). This results in uncritical celebration of the personal virtue such as the extraordinary capacity for patience and strength of the Nisei Mother (p. 74-95), rather than more nuanced assessment of personal narratives.

One of the author's largest concerns is assimilation and acculturation. The acculturation process

is seen as a loss of Japaneseness and traditional Japanese values in exchange for increasing penetration into American society. Issei could maintain their Japaneseness because of social segregation, but Sansei are at stake because of their incorporation into the mainstream society. Uninformed of recent studies in ethnicity, the author simply assumes that ethnic identity is inherited and genetic, and can be maintained in isolation but is threatened in interaction. But this is not the case since ethnic identity is always constructed in relation to other ethnic identities.

Issei, Nisei and Sansei are presented as outwardly distinct and inwardly homogeneous groups. Rather than seeing diversity within the group, the book presents each group as a monolithic category that can be compared with the other groups.

Despite these shortcomings, the book does give useful information on the general history of Japanese Americans as well as details of everyday life and practices such as post-war employment patterns and housing, etc.

Reference:

Lowenthal, D. 1985. *The Past is a Foreign Country*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ueno, K. 1984. *Nihon no Kazoku no Tayō-sei (Diversities in Japanese Family)*. *Nihon Minzoku-gaku Taikai* Vol 8. *Mura to Murabito*. p. 411-454. Tokyo: Shōgakkan.

Mikako Iwatake

*Saapuneita julkaisuja/
Publications received*

Muuttoliike/Migration

- Arra, Esa: Illinoisin suomalaiset. The Illinois Finnish-American Society. New York Mills, MN, 1971. 270 s.
- Att leva med mångfalden. En antologi från Diskrimineringsutredningen. Helsingborg 1981. 231 s.
- Hakola, Päivi: Auta äitiä, suojele tytärtä! Naisten ympärileikkaus – uusi terveystieteellinen haaste Suomessa. Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 1993:3. 70 s.
- Bergman, Erland; Swedin, Bo: Solidaritet och konflikt. Etniska relationer i Sverige. Helsingborg 1986. 236 s.
- Borevi, Karin and Svanberg, Ingvar (eds.): Ethnic Life and Minority Cultures. Uppsala Multiethnic Papers 28. Uppsala 1992. 93 p.
- The Changing Course of International Migration. OECD. Paris 1993. 263 p.
- Daun, Åke et al. (eds.): To Make the World Safe for Diversity. Towards an understanding of multi-cultural societies. Helsingborg 1992. 194 p.
- Domander, Minna: Siirtolaisuus- ja pakolaistutkimus Suomessa 1980–1993. Siirtolaisuusinstituutti, Erikoisjulkaisut. Turku 1993. 250 s.
- Faria, Filipe et al.: Invandrarbarn i Malmö. Göteborg 1984. 332 s.
- Forsten-Lindman, Nina: Foreign-Born Children's Spcioemotional Adjustment to Finland: Inter-country Adoptees and Vietnamese Refugees. Avhandling pro gradu i psykologi. Åbo Akademi, Psykologiska institutionen, 1993. 42 s.
- Harzig, Christiane; Hoerder, Dirk (eds.): The Press of Labor Migrants in Europe and North America – 1880s to 1930s. Bremen 1985. 602 s.
- Hoerder, Dirk: "Why did you come?" – The Proletarian Mass Migration. Research Report 1980–1985. Bremen 1986. 122 s.
- Honkala, Veikko: Rinkebryn koululakko. Tutkielma ruotsinsuomalaisten vanhempien etnisestä liikehinnästä Tukholmassa 1984. Sosiaalipsykologian pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto 1989. 77 s.
- Horst, Christian: Arbejdskraft: Vare eller menneske? Migration og vesteuropæisk kapitalisme. Denmark 1980. 236 s.
- Kellberg, Christina; Hadjoudes, Andreas: Vi sålde våra liv. Stockholm 1978. 223 s.
- Keskin, Hakki (Hrsg.): Menschen ohne Rechte? Einwanderungspolitik und kommunalwahlrecht in Europa. Berlin 1984. 152 s.
- Korkiasaari, Jouni: Siirtolaisuus- ja ulkomaalaistilastot. Tilastokeskus, Väestö 1993:8 ja Siirtolaisuusinstituutti, Erikoisjulkaisut. Helsinki 1993. 82 s.
- Krausz, Ernest: Ethnic Minorities in Britain. London 1972. 175 p.
- Lange, Anders: Reflektioner kring rasism. CEIFO, "Fest"-serien. Edsbruk 1992. 199 s.
- Larsen, Birgit Flemming et al. (eds.): On Distant Shores. Proceedings of the Marcus Lee Hansen Immigration Conference, Aalborg, 1993. 372 p.
- Layard, Richard et al.: East-West Migration. The Alternatives. Printed in USA 1992. 94 p.
- Maahanmuuttajan koulutusopas. Opetushallitus, aikuiskoulutuksen linja. Helsinki 1993. 92 s.
- McNair, John and Poole, Thomas (eds.): Russia and the Fifth Continent. Aspects of Russian-Australian Relations. Victoria, Australia 1992. 292 p.
- Metsaranta, Marc (ed.): Project Bay Street. Activities of Finnish-Canadians in Thunder Bay Before 1915. Manitoba 1989. 225 p.
- Middle East Interlude: Asian Workers Abroad. A comparative study of four countries. Bangkok 1986. 360 p.
- Miles, Robert: Capitalism and Unfree Labour. Anomaly or necessity? Suffolk 1987. 250 p.
- Miles, Robert: Racism and Migrant Labour. Norfolk 1982. 202 p.
- Nakano, Mei T.: Japanese American Women, Three Generations 1890–1990 (with Okaasan by Grace Shibata). San Francisco 1990. 256 p.
- Pedersen, Paul Ove: Vandringerne og den regionale udvikling – i et langsigtet perspektiv. Sydjysk Universitetsforlag, Esbjerg 1983. 240 s.
- Puusaari, Hille: Autoritaarisuus, muokalaistaisuus ja poliittinen vieraantuneisuus 1990-luvun alun Suomessa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, politiikan tutkimuksen laitos, 1993. 161 s.
- Rantanen, Hjalmar: Ruotsin avarassa sylissä. Kyseenalaiseksi asetettava ja kantaaottava kirja siirtolaisten sulautuspolitiikasta Ruotsissa. Eslöv 1992. 262 s.
- Rex, John and Mason, David: Theories of Race and Ethnic Relations. Cambridge 1988. 350 p.
- Salminen, Esko: Suomen kuva Suuressa Lännessä. New Yorkin Utiset 1906–1992. Keuruu 1992. 160 s.
- Saloheimo, Veijo (toim.): Bezhetskin ylängön karjalaisluettelo vuosilta 1650–1651. Joensuun yliopis-

- to. Karjalan tutkimuslaitoksen monisteita, n:o 5/1992. 135 s.
- Sjögren, Annick** (red.): *Ungdom och Tradition. En etnologisk syn på mångkulturell uppväxt. Sveriges Invandrarinstitut och Museum och Invandrarminnesarkivet Serie A:3, 1991.104 s.*
- Soikkanen, Timo** (toim.): *Turun Historiallinen Arkisto, 47. Turun Historiallinen Yhdistys. Turku 1992. 347 s.*
- Ström, Gabriele Winai:** *Flykt och konfliktlösning. Rapport till statsrådet och chefen för Kulturdepartementet. Flykt och lösning av etniska konflikter. En sammanfattning. Stockholm 1992. 60 s.*
- Storhaug, Hans** (ed.): *Norse Heritage – Volume II. The Norwegian Emigration Center. Stavanger 1991.175 p.*
- Suominen, Eero Antero:** *Siirtolaisnuorten identiteettitutkiiri. Tutkimus Södertäljen suomalaisten siirtolaisnuorten identiteettitutkiiristä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Sosiaalipsykologian pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, 1983. 166 s.*
- Suutari, Pekka:** *Götajoen jenkkä. Tanssimusiikki ruotsinsuomalaisen identiteetin rakentajana. Musiikkitieteen pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, 1992. 150 s.*
- Sörlie, Kjetil:** *"Stans videreflytterne!" Resultat fra studier av tilbake- og videreflytting fra fire kommuner i Nord-Norge i perioden 1967–1986. Innlegg på NORAS forsker/bruker-konferanse om regionalpolitikk, Lillehammer 10.–11. oktober 1988. 26 s.*
- Valtonen, Kathleen:** *The Social Adaptation of Vietnamese Refugees in Turku. Licentiate-thesis, University of Turku, Department of Social Policy, Turku, Finland 1993. 120 p.*
- Virtaranta, Pertti** et al.: *Amerikansuomi. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Tietolipas 125. Hämeenlinna 1993. 207 s.*
- Muu kirjallisuus/Other publications*
-
- ETYK, Helsingin** asiakirja 1992. Muutoksen haasteet. Ulkoasiainministeriön julkaisuja 7/93. Helsinki 1993. 97 s.
- EY ja Suomi.** Maastrichtin sopimus. Ulkoasiainministeriön julkaisuja 16/92. Helsinki 1992. 33 s.
- Indicators of the Finnish Society 1992/93.** EVA, 1993. 47 p.
- Kansa tienhaarassa.** Raportti suomalaisten asenteista 1993. EVA, 1993. 112 s.
- Kuusela, Vilho:** *Kivikylän sukua. Vammala 1989. 262 s.*
- Kuusisto, Seppo:** *Punaisesta sinimustavalkoiseen. Raportteja Virosta 1982–1991. Helsinki 1991. 247 s.*
- Lallukka, Seppo:** *Venäjän uralilaisten kansojen tilasto. Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti. Julkaisusarja A16. Helsinki 1992. 40 s.*
- Lehtovaara, Marja:** *Subjekttiivinen maailmankuva kasvatustieteellisen tutkimuksen kohteena. Tampereen yliopiston kasvatustieteiden laitos. Acta Universitatis Tamperensis, Ser A, Vol 338. Kangasala 1992. 388 p.*
- Lytz, Rainer; Finnäs, Fjalar:** *Språkkattityder hos fullmäktigemedlemmar i svenskfinland. Institutet för finlandssvensk samhällsforskning, Forskningsrapport 16. Åbo 1992. 60 s.*
- Mahdollisuuksien aikakausi.** EVA-raportti kansainvälistymisen muodoista. EVA, 1991. 86 s.
- Papers & Records.** Volume XX 1992. The Thunder Bay Historical Museum Society. Tunder Bay 1992. 72 p.
- Reakes, Janet:** *How to trace your missing ancestors whether living, dead or adopted. Hale & Iremonger Pty Limited, Marrickville, NSW, 1986. 96 p.*
- Suomalaisten EY-kannanotot,** syksy 1992. EVA, 1992. 43 s.
- Suomen venäjänkielisen väestön kysymyksiä.** Työryhmän mietintö. Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti, Tiedonantoja ja katsauksia 2/1993. Helsinki 1993. 27 s.
- Suomi etsii itseään.** Raportti suomalaisesta mielipideilmastosta 1990. EVA, 1991. 106 s.
- Suomi Pietarissa, Pietari Suomessa.** EVA-raportti taloudellisten kulttuurien eroista. EVA, 1993. 100 s.
- Suomi uudessa Euroopassa.** EVA-julkaisuja 1992. 88 s.
- Svenska i Vanda, finska i Nykarleby – språkstadgor i tvåspråkiga kommuner.** Finlandssvensk rapport 21. Helsingfors 1992. 27 s.
- Tiusanen, Tauno:** *Marxista markkinatalouteen. EVA, 1991. 79 s.*
- Vartiaisten vaiheita I.** Riistaveden haara, Niilo Ollinpojan jälkeläiset. Jyväskylä 1984. 80 s.
- Vartiaisten vaiheita II.** Kaavi Retuinen, Paavo ja Juho Vartiaisen jälkeläiset. Jyväskylä 1990. 112 s.
- Vesterinen, Ilmari:** *Hiljaiset japanilaiset. Tutkimus vähemmistöryhmästä. Suomen Antropologien Seura; Suomalaisen Kirjallisuuden seura. Juva 1987. 222 s.*
- Vuorela, Terho:** *Sosiaalihuollon vaikuttavuuden arvioinnin mallit. Sosiaali- ja terveyshallitus, Tutkimuksia 6/1991. Helsinki 1991. 134 s.*

Siirtolaisuusinstituutin julkaisut/ Publications of the Institute of Migration

---

Sarja A (suomeksi) – Serie A (in Finnish)

- A 1: Koivukangas, Olavi:** Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokkola 1975, 262 s. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- A 2: - - -**
- A 3: Kalhama, Maija-Liisa (toim.):** Ulkосуomalaisuuskongressin 27.–28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä – Jyväskylä Art Festival 24.6.–3.7.1975. Turku 1975, 104 s. *FIM 10,00/US\$ 3.00*
- A 4: Koivukangas, Olavi; Narjus, Raimo; Sivula, Sakari (toim.):** Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20.–21.11.1975. Vaasa 1976, 186 s. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- A 5: Jäykkä, Eva; Kalhama, Maija-Liisa (toim.):** USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 1976, esitelmät ja tuntisuunnitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2.–3.6.1976. Vaasa 1977, 142 s. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- A 6: Sundstén, Taru:** Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900–39. (English Summary: Finnish-American Workers' Theater and Dramaliterature 1900–39). Vaasa 1977, 103 s. *FIM 25,00/US\$ 7.00*
- A 7: Munter, Arja (toim.):** Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4.–5.5.1978. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, 247 s. *FIM 35,00/US\$ 8.50*
- A 8: Koivukangas, Olavi; Lindström, Kai; Narjus, Raimo (toim.):** Muuttoliikesymposium 1980. Hotelli Rantasipi, Turku 19.–20.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s. *FIM 50,00/US\$ 10.00*
- A 9: Korkiasaari, Jouni:** Ruotsista Suomeen vuosina 1980–81 palanneet. Turku 1983, 289 s. *FIM 50,00/US\$ 10.00*
- A 10: Juntunen, Alpo:** Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonoman aikana ja karkotetut Siperiassa. Helsinki 1983, 210 s. *FIM 60,00/US\$ 11.00*
- A 11: Söderling, Ismo:** Maassamuutto ja muuttovirrat. Vuosina 1977–78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Turku 1983, 430 s. *FIM 60,00/US\$ 11.00*
- A 12: Juakkola, Magdalena:** Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Turku 1983, 130 s. *FIM 50,00/US\$ 10.00*
- A 13: Korkiasaari, Jouni:** Paluuooppilaiden sopeutuminen. Turku 1986, 260 s. *FIM 60,00/US\$ 11.00*

- A 14: Koivukangas, Olavi; Narjus, Raimo; Söderling, Ismo (toim.):** Muuttoliikesymposium 1985. Turku, 18.–20.11.1985. Esitelmät, työryhmälustukset ja raportit. Turku 1986, 320 s. *FIM 80,00/US\$ 15.00*
- A 15: Koivukangas, Olavi; Narjus, Raimo; Virtanen, Timo (toim.):** Maassamuutto ja yhdentyvä Eurooppa. Muuttoliikesymposium 1990. Esitelmät, työryhmälustukset ja raportit. Turku 1991, 212 s. *FIM 80,00/US\$ 15.00*
- A 16: Domander, Minna:** Maahanmuuttajat ja koulutus. Hanko 1992, 143 s. *FIM 50,00/US\$ 10.00*

Sarja B (ruotsiksi) – Serie B (in Swedish)

- B 1: Widén, Bill:** Korpobor i Amerika. Åbo 1975, 197 s. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- B 2: Wester, Holger:** Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlöp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Osterbotten. Stockholm 1977, 221 s. *FIM 40,00/US\$ 8.50*
- B 3: Söderling, Ismo; Korkiasaari, Jouni (red.):** Migrationen och det framtida Norden. VIII:e Nordiska migrationsforskarseminariet, Hanaholmen, Esbo 1990. Slutrapport. Åbo 1991, 346 s. *FIM 50,00/US\$ 10.00*

Sarja C (englanniksi) – Serie C (in English)

- C 1: Kero, Reino:** Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Vammala 1974, 260 p. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- C 2: Koivukangas, Olavi:** Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II. Kokkola 1974, 333 p. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- C 3: Karni, Michael G.; Kaups, Matti E.; Ollila, Douglas J. (eds.):** The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, 232 p. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- C 4: Kostiainen, Auvo:** The Forging of Finnish-American Communism, 1917–1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, 225 p. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- C 5: Virtanen, Keijo:** Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860–1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 p. *FIM 45,00/US\$ 9.00*

- C 6: Pili, Arja: The Finnish-language Press in Canada, 1901–1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 328 p. *FIM 50,00/US\$ 10.00*
- C 7: Koivukangas, Olavi (ed.): Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project. Proceedings of a Symposium Feb. 17–19, 1982, Turku, Finland. Turku 1983, 138 p. *FIM 50,00/US\$ 10.00*
- C 8: Koivukangas, Olavi: Sea, Gold and Sugarcane. Attraction Versus Distance; Finns in Australia 1851–1947. Turku 1986, 402 p.
nid./soft covers FIM 80,00/US\$ 15.00
sid./hard covers FIM 100,00/US\$ 20.00
- C 9: Karni, Michael G.; Koivukangas, Olavi; Laine, Edward W. (eds.): Finns in North America. Proceedings of FinnForum '84 5.–8. September 1984. Turku 1988, 528 p. *FIM 100,00/US\$ 20.00*
- C 10: Kuparinen, Eero: An African Alternative. Nordic Migration to South Africa 1815–1914. Turku 1991, 487 p. *FIM 80,00/US\$ 20.00*

**Erikaisjulkaisut (eri kielillä) –
Special Publications (in various languages)**

- Niitemaa, Vilho; Saukkonen, Jussi; Aaltio, Tauri; Koivukangas, Olavi (eds.): Old Friends – Strong Ties. The Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhla-julkaisu. Vaasa 1976, 349 p. *FIM 50,00/US\$ 10.00*
- Koivukangas, Olavi; Toivonen, Simo: Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978, 226 p. *nid./soft covers FIM 50,00/US\$ 9.00*
sid./hard covers FIM 70,00/US\$ 12.00
- Koivukangas, Olavi (red./toim.): Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. 2. painos, Turku 1981, 100 s. *FIM 30,00/US\$ 8.00*
- Kalhama, Maija-Liisa (toim./red.): Suomalaiset Jäämeren rannoilla – Finnene ved Nordishavets strender. Kveeniseminaari 9.–10.6.1980 Rovaniemellä. Kveneeminaret i Rovaniemi 9.–10.6.1980. Turku 1982, 235 s. *FIM 50,00/US\$ 10.00*
- Koivukangas, Olavi: Delaware 350. Amerikansiirtolaisuuden alku. The Beginning of Finnish Migration to the New World. Turku 1988, 84 s. *FIM 70,00/US\$ 15.00*

- Bogdanoff, Orvo; Söderling, Ismo: "Minulla on niin ikävä...". "Jag har så ledsamt...". I feel such a longing...". Amerikansuomalaisten postikorttien näyttelyjulkaisu. Finnish-American Postcards Exhibition Catalog. Turku 1988, 128 s. *FIM 90,00/US\$ 18.00*
- Korkiasaari, Jouni: Suomalaiset maailmalla. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset entisajoista tähän päivään. Turku 1989, 161 s. *FIM 100,00/US\$ 20.00*
- Virtaranta, Pertti: Amerikansuomen sanakirja. Vammala 1992, 329s. *FIM 200,00/US\$ 50.00*
- Korkiasaari, Jouni: Siirtolaisuus- ja ulkomaalaistilat. Helsinki 1993, 82 s. *FIM 90,00/US\$ 18.00*
- Domander, Minna: Siirtolaisuus- ja pakolaistutkimus Suomessa 1980–1993. Turku 1993, 250 s. *FIM 80,00/US\$ 15.00*

Tutkimuksia – Research Reports

- Nro 1–1983: Munter, Arja: Muuttoliike ja viihtyvyys Läntisellä Uudellamaalla. Turku 1983, 65 s. *FIM 10,00/US\$ 3.00*
- Nro 2–1984: Siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimus. Suomen muuttoliikkeiden pääpiirteet sekä selvitys tutkimustilanteesta ja -tarpeesta. Turku 1984, 101 s. *FIM 20,00/US\$ 6.00*
- Nro 3–1985: Muuttoliikkeitä koskeva tutkimuspoliittinen ohjelma. Turku 1985, 23 s. *FIM 20,00/US\$ 6.00*
- Nro 4–1985: Simpanen, Matti: Turun lähtömuuttotutkimus. Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. Turku 1985, 108 s. *FIM 25,00/US\$ 8.00*
- Nro 5–1987: Laine, Edward W.: On the Archival Heritage of the Finnish Canadian Working-Class Movement: A Researcher's Guide and Inventory to the Finnish Organization of Canada Collection at the National Archives of Canada. Turku 1987, 455 p. *FIM 40,00/US\$ 8.00*
- Nro 6–1990: Hujanen, Taisto; Koiranen, Kimmo: Siirtolaisuus suomalaisissa sanomalehdissä vuosina 1880–1939 ja 1945–1984. Turku 1990, 200 s. *FIM 50,00/US\$ 12.00*
- Nro 7–1990: Pitkäranta, Merja; Simpanen, Matti: Paluumuuttolahukkuus Turun seudulla. Turku 1990, 101 s. *FIM 50,00/US\$ 12.00*

Aikakauslehti/Quarterly: Siirtolaisuus-Migration
(Ilmestyy 4 kertaa vuodessa/Four issues a year)

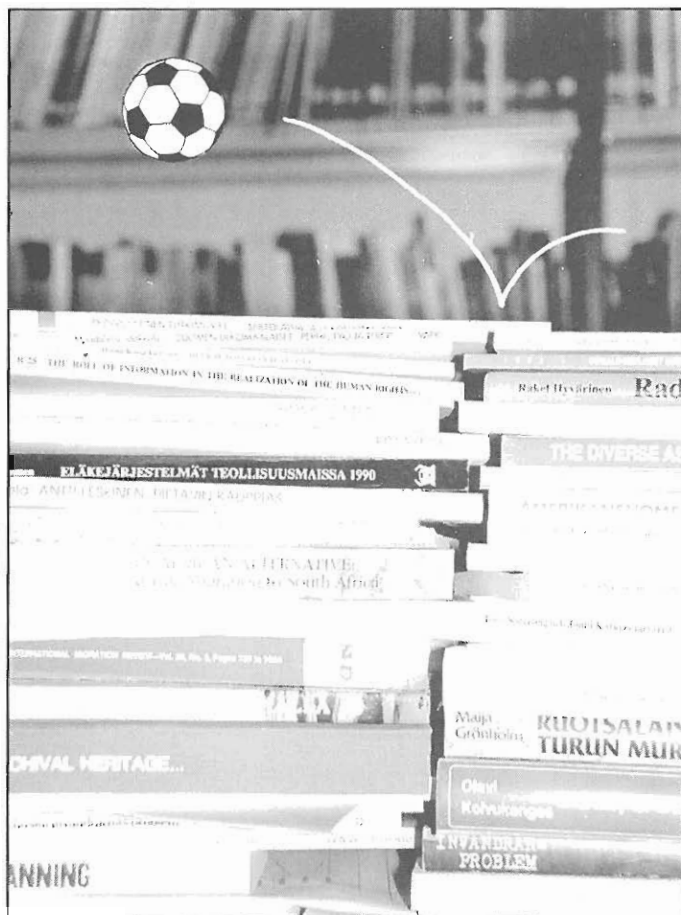
FIM 40,00/US\$ 12.00

**Siirtolaisuusinstituutti/
Institute of Migration**

Puh./Tel. *358-(9)21-317 536
Fax *358-(9)21-23 33 460
Piispankatu 3
20500 Turku, Finland

• Pallo hukassa? •

Minna Domander

”Siirtolaisuus- ja pakolaistutkimus Suomessa 1980–1993”

• mitä on tutkittu • kuka on tutkinut •

Myös tekeillä olevat tai suunnitellut tutkimukset

Hakemistot mm. tutkimuksen tekijöistä ja tutkimuksista tieteenaloittain.

Suoramyyntihintaan 80.00 mk + postikulut
Tilaukset: Siirtolaisuusinstituutti, julkaisumyynti
Piispankatu 3, 20500 Turku
puh. 921-317 536 • fax 921-23 33 460

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Statistics Finland

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
Institute of Migration
Erikoisjulkaisut

Väestö 1993:8
Population

Siirtolaisuus- ja ulkomaalaistilastot

Jouni Korkiasaari

Hinta: 90 mk + postikulut

Siirtolaisuusinstituutti, julkaisumyynti

Piispankatu 3, 20500 Turku

puh. 921-317 536 • fax 921-23 33 460